

Сургагч багш нарын сургалт

Тогтвортой байдлын гэрчилгээ, шошгожуулалт

Cristina Fedato, Pawel Zylka & Jana Brauer

2020 оны 8 сарын 19, Улаанбаатар, Вупперталь

www.scp-centre.org

COLLABORATING CENTRE ON SUSTAINABLE
CONSUMPTION AND PRODUCTION

INVESTING
IN A GOOD
LIFE

Expected results

Бизнесийн нөхцөл дэх тогтвортой байдлын талаарх ойлголт

Тогтвортой байдлын үндсэн ойлголт, холбогдох удирдлагын арга зүйн тухай ойлголт

Чадавхийг бий болгох материалууд

Байгаль орчин + Нийгмийн гүйцэтгэлийг сайжруулахын тулд салбраас олсон мэдлэгээ ашиглах

Сургалтын хөтөлбөр

1 ба 2 дахь өдрийн сургалтын тойм

Хөтөлбөрийн тойм

1 ба 2 дахь өдрийн сэдвүүдийн тойм

1 дэх
өдөр

Тогтвортой байдлын талаархи
бизнесийн хүрээн дэхь ойлголт

Тогтвортой байдлын бизнесийн
судалгаа

Зах зээл дээрх тогтвортой байдал
болон нэхмэл бүтээгдэхүүнүүд

Тогтвортой байдлын менежментийн
үндсэн арга зүй

2
дахь
өдөр

Тогтвортой байдлын
гэрчилгээжүүлэлтийг байгаль орчин,
нийгмийн менежментэд ашиглах

Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль
орчин, нийгмийн менежментийн
шилдэг туршлагуудын зөвлөмж

Сургалт, шилдэг туршлагыг хуулбарлах
аргачлал

Хөтөлбөр 1 дэх өдөр

Тогтвортой байдлын ерөнхий танилцуулга

14:00 – 14:15	Нээлт, танилцуулга
14:15 – 15:00	Тогтвортой байдлын талаархи бизнесийн хүрээн дэхь ойлголт
15:00 – 16:00	<i>Зах зээл дээрх тогтвортой байдал, нэхмэл эдлэл</i>
16:00 – 16:15	<i>Кофены завсарлага</i>
16:15 – 17:35	Тогтвортой менежментийн үндсэн арга зүй - I хэсэг
17:35 – 17:50	<i>Кофены завсарлага</i>
17:50 – 18:10	Тогтвортой менежментийн үндсэн арга зүй - II хэсэг
18:10 – 18:30	I өдрийн хаалт

Хөтөлбөр 2 дахь өдөр

Практик зөвлөмж

14:00 – 14:15	Нээлт
14:15 – 15:00	Байгаль орчин, нийгмийн удирдлага болгон тогтвортой байдлын гэрчилгээ
15:00 – 16:00	Цайны завсарлага
16:00 – 16:15	Сайн Дурын Үйл Ажиллагааны Дүрмийг (СДҮАД) Монголын нэхмэлийн салбарын анхан шатны сурталгчилгааны хэрэгсэл болгох ашиглах
16:15 – 17:35	Цайны завсарлага
17:35 – 17:50	Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль орчин, нийгмийн удирдлагын зөвлөмж болон сайн туршлагууд
17:50 – 18:10	Сургалтыг хуулбарлах, гүнзгийрүүлэх цаашдын чиг баримжаа
18:10 – 18:30	II өдрийн хаалт

Тогтвортой байдлын талаархи бизнесийн хүрээн дэхь ойлголт

Оршил

10 мин.

“Нэг Гарагийн амьдрал”

Өнөөдөр бид Европ болон Монголд 4 гараг дээр байгаа юм шиг амьдарч байна – Бидний гарагийн байгаль орчны өгөгдсөн хязгаарт тохируулан "сайхан амьдрах" боломжийг олгодог хөгжилд хүрэх

< 1 гараг

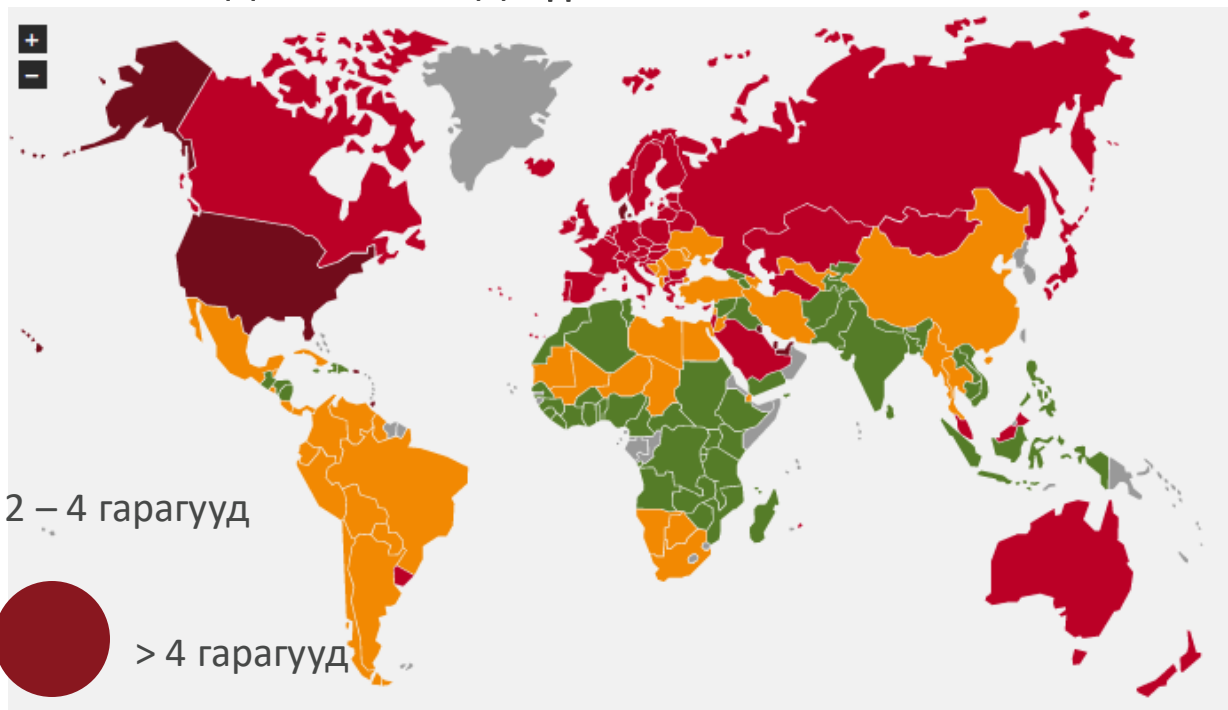
1 – 2 гарагууд

2 – 4 гарагууд

> 4 гарагууд

Эх сурвалж: <http://www.footprintnetwork.org/>

Тогтвортой байдал нь үнэ цэнийг нэмэгдүүлдэг

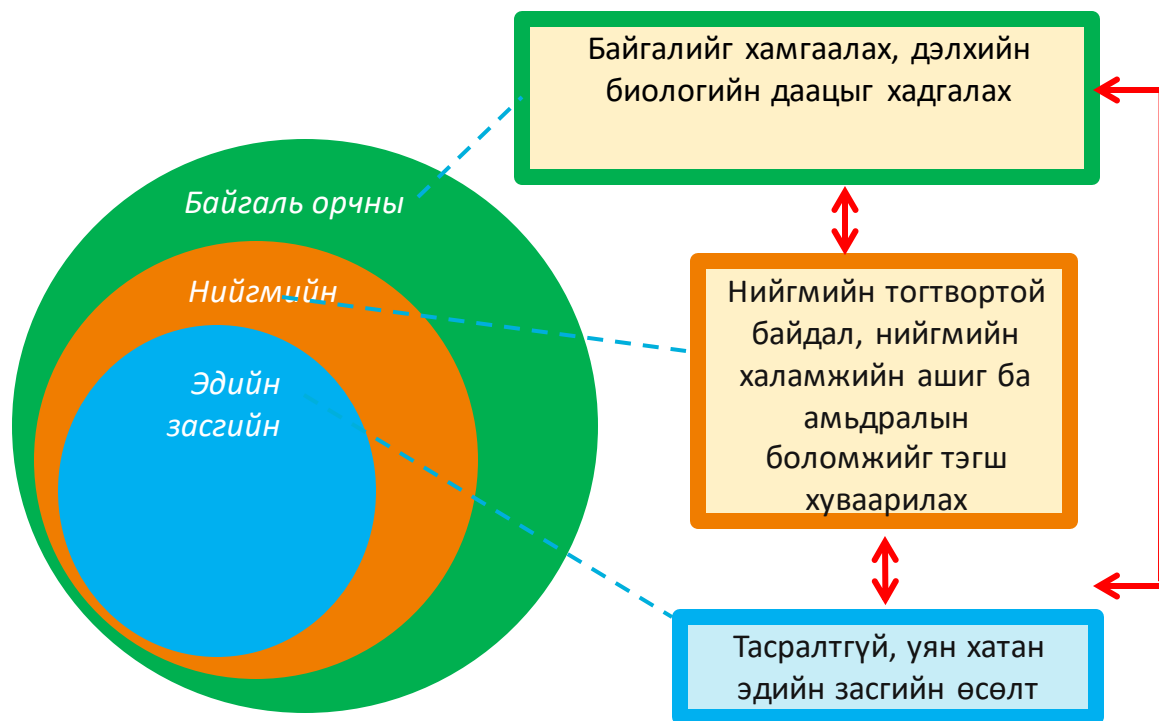
Үнийн хувьд цогц ойлголттой болох

Дэлхий, хүмүүс, ашгийн талаар авч үзэх

Тогтвортой хөгжил

"... ирээдүйн хойч үеийнхний өөрсдийн хэрэгцээг хангах чадварыг алдагдуулахгүйгээр өнөөгийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн хөгжил."

Брундтландын тайлан "Бидний нийтлэг ирээдүй", 1987 он

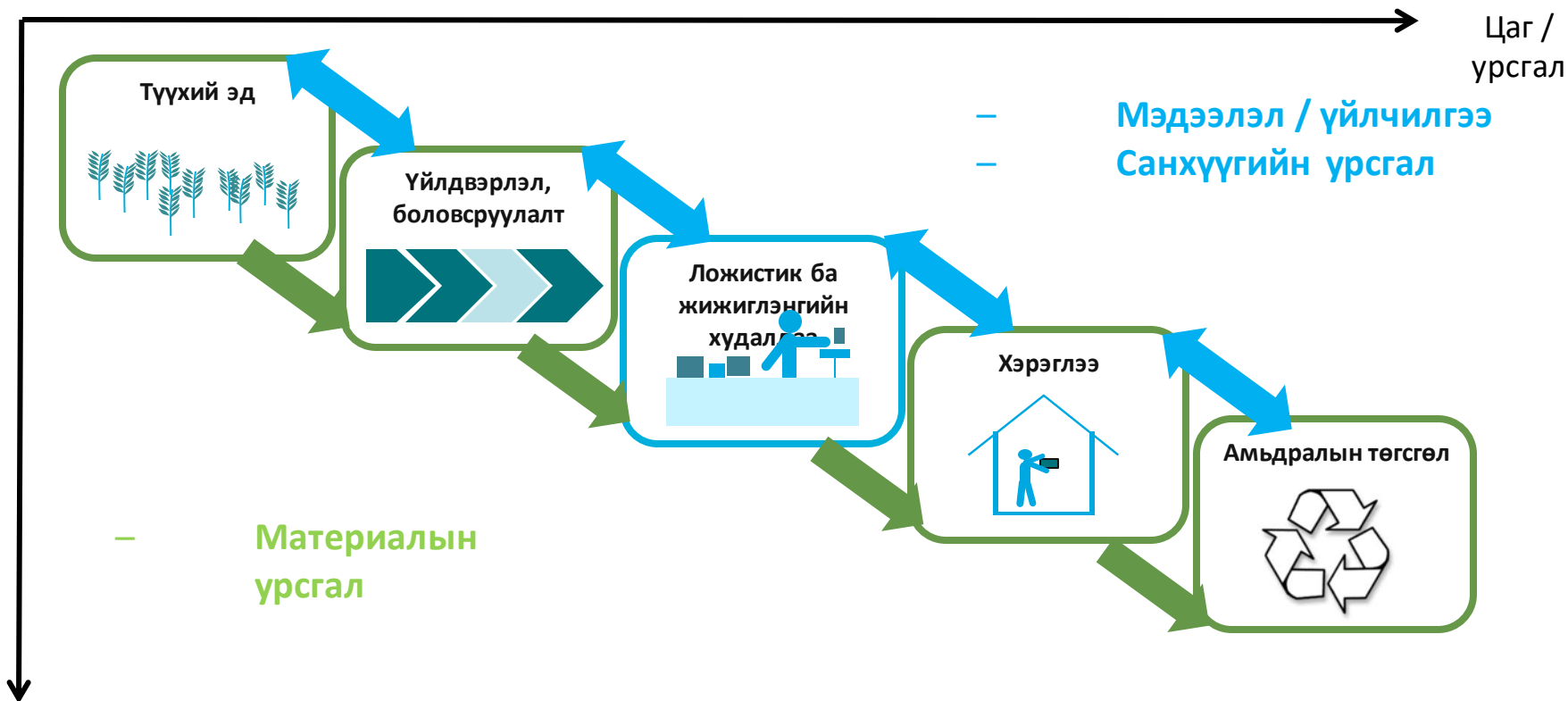
TBL-ийн нөлөөллийн бүсүүд

Байгаль орчин, нийгэм, эдийн засгийн нөлөөллийн ангиллууд

Байгаль орчны нөөлөл		Нийгмийн нөлөөлөл		Эдийн засгийн нөлөөлөл
Түүхий эд	Хөрс, усан дахь ялгаруулалт	Ажлын ерөнхий нөхцөл	Ажилчдын эрүүл мэнд, аюулгүй байдал	Урт хугацааны санхүүгийн тогтвортой байдал
Усны хэрэглээ	Хог хаягдал	Нийгмийн даатгал	Ирээдүй хойч үеийн амьжиргаа	Бүх талуудад ашигтай байдал
Эрчим хүчний хэрэглээ ба агаарын ялгаруулалт	Газар ашиглалт, биологийн олон янз байдал	Сургалт, боловсрол	Цалин хөлс	Үнийн гажуудал
		Хэрэглэгчийн эрүүл мэнд, бүтээгдэхүүний чанар		Шударга харьцах

Нийлүүлэлтийн сүлжээ гэж юу вэ?

Нийлүүлэлтийн сүлжээний энгийн хэлхээний жишээ

Нийлүүлэлтийн сүлжээнд дэх тогтвортой байдал

Тогтвортой байдлын бизнесийн жишээ

15 мин.

Тогтвортой байдлын эдийн засгийн үр ашиг

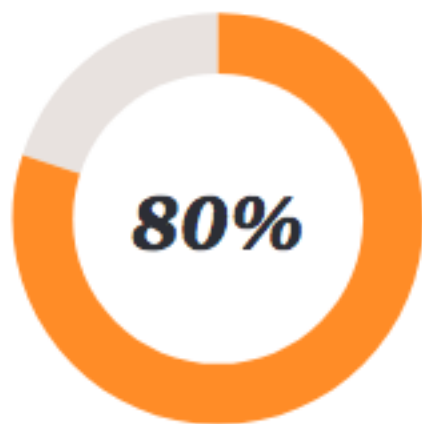
Зарим чухал хүчин зүйлүүд

“Тогтвортой байдал бизнесийн амжилтын үндэс болж байна.”

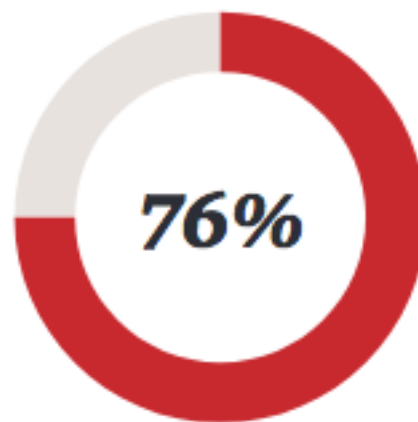
PwC 17 дахь удаагийн Глобал гүйцэтгэх захирлын судалгаа
Тогтвортой байдал, 2014; 46 орны 1,344 гүйцэтгэх захирлын
оролцсон судалгаанд үндэслэн

Үзүүлж буй нийт нөлөөгөө ойлгох

Байгаль орчин, нийгмийн болон санхүүгийн хувьд

Байгаль орчинд үзүүлж буй үл мөрийг хэмжих, туршиж үзэх, багасгах нь чухал гэтэгт итгэдэг

Нийгмийн хэрэгцээг хангах (хөрөнгө оруулагч, үйлчлүүлэгч, ажилчдаас бусад), ирээдүй хойч үеийнхээ эрх ашгийг хамгаална гэдэгт итгэдэг

Нийт гүйцэтгэх захирлуудын 74 хувь нь тэдний нийт нөлөөллийг (санхүүгийн болон санхүүгийн бус) хэмжих, тайлагнах нь урт хугацааны амжилтанд хувь нэмэр оруулдаг гэж үзэж байна

“Нийт нөлөөлөл нь бизнесийн оновчтой шийдвэрийг бий болгодог”

PwC 17 удаагийн Глобал гүйцэтгэх захирлын судалгаа Тогтвортой байдал, 2014

Бизнесийн тогтвортой байдлын үүрэг

19 дахь жилдээ зохион байгуулагдаж байгаа Глобал гүйцэтгэх захирлын судалгаа PwC 2016

19th Annual Global CEO Survey / January 2016

Growing in complicated times ^{p06} / Addressing greater expectations ^{p12} / Transforming: technology, innovation and talent ^{p18} / Measuring and communicating success ^{p26} /

Бизнесийн амжилтыг дэлхий дахины хувьсан өөрчлөлтөд нийцүүлэн шинээр тодорхойлох
CEO Survey

1,409 CEOs interviewed in 83 countries

66% of CEOs see more threats today

76% of CEOs define business success by more than financial profit

www.pwc.com/ceosurvey

Асуулт: 21-р зуунд бизнесийн амжилтыг санхүүгийн ашиг гэхээсээ илүү тодорхойлж чадна гэдэгтэй та санал нийлж байна уу?

<https://www.pwc.com/gr/en/publications/19th-annual-global-ceo-survey-main-report.pdf>

Бизнесийн тогтвортой байдлын үүрэг

19-р Жилийн Гүйцэтгэх захирлын судалгаа PwC 2016

Оролцогч талуудын хүлээгдэж буй өөрчлөлтийн хариуд дараахь чиглэлүүдэд өөрчлөлт хийж байна уу?

Бид бизнесийн үйл ажиллагааныхаа, нийгэм, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг хэрхэн багасгаж байгаа эсэх

Бидний үнэт зүйлс, ёс зүй ба ёс зүйн дүрмүүд

Бид өөрсдийн судалгааны ажил, инновацийн нийгмийн үнэ цэнийг хэрхэн дээд зэргээр нэмэгдүүлэх

Бид "ёс зүйтэй" шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг хэрхэн хөгжүүлэх

Бид нийгмийн байдлыг хэрхэн багасгадаг байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл манай хангамжийн сүлжээн дэх

■ No change at all ■ Some change ■ Significant change

Огт өөрчлөлт байхгүй Бага зэрэг өөрчлөгдсөн Их өөрчлөгдсөн

39%

Гүйцэтгэх захирлуудын 39 хувь нь бизнес байгальорчны нөлөөллийг хэмжихийн тулд илүү их зүйлийг хийх хэрэгтэй гэж үздэг

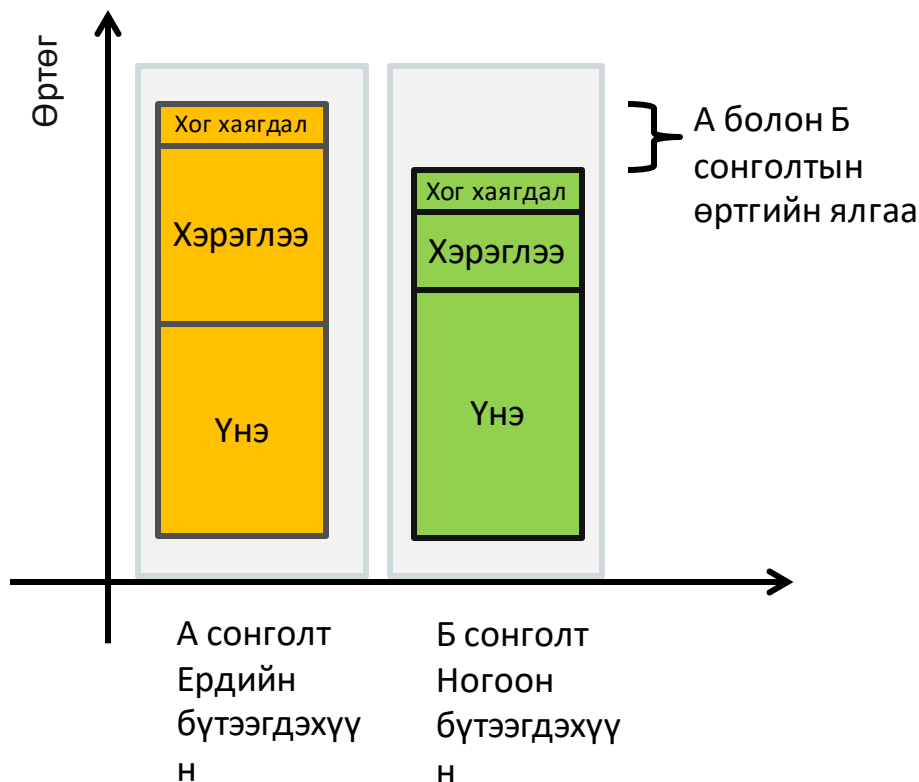
Зардал хэмнэлт

Тогтвортой байдлын үзүүлэлт нь санхүүгийн гүйцэтгэлд нөлөөлдөг

- **Экологийн ул мөрийг бууруулж, зардлаа хэмнэхийн тулд материал, эрчим хүч хэмнэх**
 - Бага хэмжээний түүхий эд / эрчим хүч (үйлдвэрлэлийн явцад цахилгаан, хөдөө аж ахуй дахь бордоо, үйлдвэрлэлийн металл эд анги, сав баглаа боодлын материал)
 - Засварлахад хялбар төхөөрөмж болон / эсвэл дахин боловсруулсан материалыг ашиглах (жишээ нь, оффисын тоног төхөөрөмж: шинэ зөөврийн компьютерын оронд шинэ батерей худалдаж авах)
- **Хаягдал болон дайвар бүтээгдэхүүнүүд ашиглах**
 - Ухаалаг нөхөн сэргээх системээр дамжуулан материал, эрчим хүчийг хэмнэх (ж.нь хаягдал дулаан, уур, металл чипс, хаягдал утас, элс/уснаас гарсан тос)
 - Эсвэл бүр нэмэлт үр өгөөжийн урсгал (олон талт ургац, хаягдал утас, уурнаас гарах нүүрсхүчлийн хий)
- Нийгмийн талаас – **Ажилчиддаа анхаарал тавих** нь ажил хийх эрч хүчийг нэмэгдүүлж, ослоос зайлсхийх, ажилчдын үнэнч байдлыг сайжруулж чадна

Өмчлөлийн нийт өртөг (TCO)

Internalisation of maintenance and disposal costs

Худалдан авалтын өртөг vs. Эзэмших өртөг

Ногоон бүтээгдэхүүний анхан шатны өртөг нь өндөр боловч хэрэглээ болон устгалын өртөг бага учраас урт хугацаандаа ашигтай

Жишээ: LED нь гэрлийн чийдэнг бодвол х дахин үнэтэй байдаг. Цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээ багатай тул LED нь урт хугацааны туршид илүү хэмнэлттэй, байгальд ээлтэй сонголт юм.

Бүтээгдэхүүний илүү сайн үзүүлэлт

бүтээгдэхүүнд тогтвортой байдалд суурлисан үнэ цэнийг нэмэх

- **Бүтээгдэхүүний ашиглалтын хугацааг уртасгах нь** зөвхөн чанарын сайжруулалтаас гадна бүтээгдэхүүний материалын ул мөрийг багасгах юм, үүнд:
 - Сайн чанарын материалууд (жишээ нь ноолууран бүтээгдэхүүнүүд)
 - Бүтээгдэхүүний засвар авах чадвар (жишээ нь гар утасны баттерей)
 - Үйлчлүүлэгчдэд анхаарал тавих (жишээ нь бүтээгдэхүүнийг ашиглах зааварчилгаа, үүнд: цэвэрлэх заавар г.м)

Аюултай (мөн хямд) бодисуудын хэрэглээг бууруулснаар байгаль орчин, ажилчид, үйлчлүүлэгч нараа хамгаалах

Ногоон нэмэгдэл нь **ногоон урамшуулалд** хөтөлнө

Хэрэглэгчийн сонголтыг өөрчлөх

Хяналт, ил тод байдлыг хангах хэрэгцээ

- **Хэрэглэгчид бүтээгдэхүүний гарал үүсэлд илүү анхаарах болсон**

"Нэмүү өртгийн сүлжээнд бүх салбаруудын түвшинд бүх ил тод байдлын эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэж байна. Тогтвортой байдал, ёс зүй нь энэ орон зайд гол өдөөгч болж байгаа, учир нь луйвар, боолчлол эсвэл байгальорчны хохирлыг дэмжих хүсэлгүй байгаа хэрэглэгч нар улам бүр нэмэгдэж байна." (Accenture 2018)

- **Ирээдүй шудаарга бүтээгдэхүүнийх**

"Дэлхийн хэрэглэгчид брендийг (30%) сонгохоос илүүтэйгээр худалдаж авсан бүтээгдэхүүнийхээ нийгэм, эрүүл мэнд, байгальорчин, аюулгүй байдлын ил тод байдлыг илүү хүсч байна (70%)"; бүтээгдэхүүний шошгон дээр (36%) (Өргөн хэрэглээний бүтээгдэхүүн форум 2018)

Хэрэглэгчийн сонголтыг өөрчлөх

Хяналт, ил тод байдлыг хангах хэрэгцээ

- **Үйлчлүүлэгчдийн хүсч буй зүйлд** хүрч үйлчилж чадахгүй байгаа компаниуд өрсөлдөх чадваргүй болно
- Тогтвортой бус үйлдлээс болж компаниуд нэр хүндээ алдах магадлалтай

Олон нийтийн санаачлага / Зохицуулалт

Чанарыг түвшин үргэлж дээшилсээр

- Европын Холбооны 2030 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр нь хэрэглэгчдэд үйлчилгээ үзүүлж буй цэг дээр бүтээгдэхүүний талаар найдвартай, холбогдох мэдээллээр хангах, гадаад баталгаажуулалтаар дамжуулан тогтвортой харилцаа холбооны хэрэгцээг хангахад чиглэгддэг.
- Дэлхийн нийлүүлэлтийн сүлжээнд хүний эрхийг дагаж мөрдөх үүрэг (одоогоор UK/DE/EU)
- Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийг Европын Холбоонд дахин бүсчлэх хүсэл эрмэлзлийг хэд хэдэн санаачилгаар дамжуулан дэлхийн нийлүүлэлтийн сүлжээнд тулгарч буй (хүлээн зөвшөөрөгдсөн) бэрхшээлээс болж нэмэгдүүлэх.
- Төрийн худалдан авах ажиллагааны стратеги (дэлхийн хэмжээнд) тогтвортой байдлын тал дээр илүү их анхаарал хандуулдаг.
-

ТОГТВОРТОЙ
ХӨГЖЛИЙН

ЗОРИЛГО

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT

GOALS

Компанийхаа үнэ цэнийг нэмэгдүүлэх

Тогтвортой байдлыг хангах шинэ хэтийн төлөв, урт хугацааны боломжууд

Quelle: in Anlehnung an PricewaterhouseCoopers

Тогтвортой байдлын эдийн засгийн үр ашиг

Бизнесийн амжилтыг бий болгох зарим чухал хүчин зүйлүүд

- Зардал хэмнэх, санхүүгийн үр ашиг
- Бүтээгдэхүүний үзүүлэлтийг сайжруулах
- Хэрэглэгчийн сонголт, журмын өөрчлөлтөнд тохируулах
- Компанийн (ирээдүйн) үнэ цэнийг нэмэгдүүлэх

Дасгал

World Café

- Тогтвортой үйлдвэрлэлийг хэрэгжүүлснээр Монголын ноос, ноолуурын салбарын хувьд ямар ашиг тустай вэ?
- Энэ салбарт тогтвортой үйлдвэрлэл эрхлэхэд танд ямар бэрхшээл тулгарч байна вэ?

Зах зээл дээрх тогтвортой байдал, нэхмэл эдлэлүүд

20 мин.

Энэ бүхэн яаж эхэлсэн бэ?

Nike, анхаарлын төвд

1996 онд Пакистанд хөл бөмбөгний үйлдвэрт ажиллаж байсан хөвгүүний зураг гарсан байна.

1997 онд Нью-Йорк Таймс сонин Вьетнам дахь туслан гүйцэтгэгч компанид хүний эрх зөрчигдөж байгаа тухай нийтлэл бичсэн (ажилчдын 77% нь хорт утаанаас болж амьсгалын замын өвчнөөр өвчилсөн байсан).

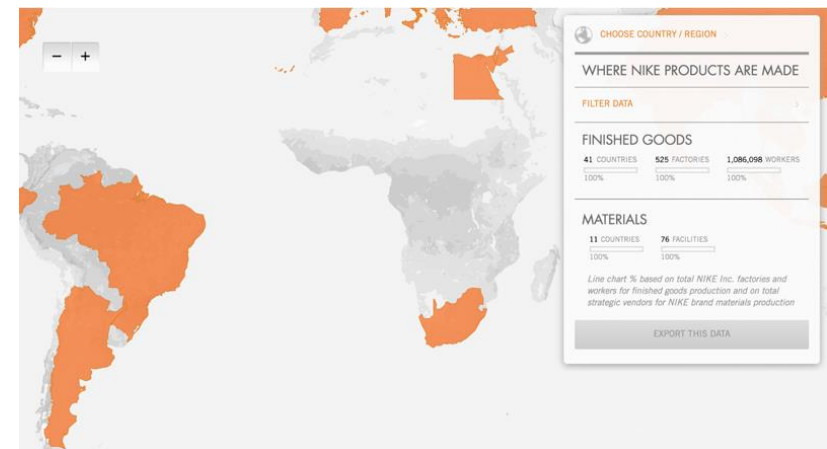
Хариу үйлдэл:

- Nike компанид олон улсын хөдөлмөрийн стандарт, компанийн хариуцлагын талаар анхаарахад нөлөөлсөн
- 1998 онд гутлын үйлдвэрүүдийн хамгийн бага насыг 18, бусад бүх газарт 16 болгож өсгөсөн
- Үйлдвэрлэгчид АНУ-ын эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын стандартыг хангах шаардлагатай болсон

Энэ бүхэн яаж эхэлсэн бэ?

Nike: Урт хугацааны үр дагавар

- Нийлүүлэгчидтэй урт **хугацааны харилцааг** үүсгэх (15 жил хүртэл)
- Итгэл, хүндэтгэлийг төлөвшүүлэх
- **Дадлагын дүрэм**, кодын манлайллын стандартыг бий болгох
- Нийлүүлэлтийн сүлжээн дэх **ил тод байдал**:
 - Бүх туслан гүйцэтгэгч компаниуд ил тод байх

Тогтвортой нэхмэлийн түншлэл

Rana Plaza 2013 нь Катализатор

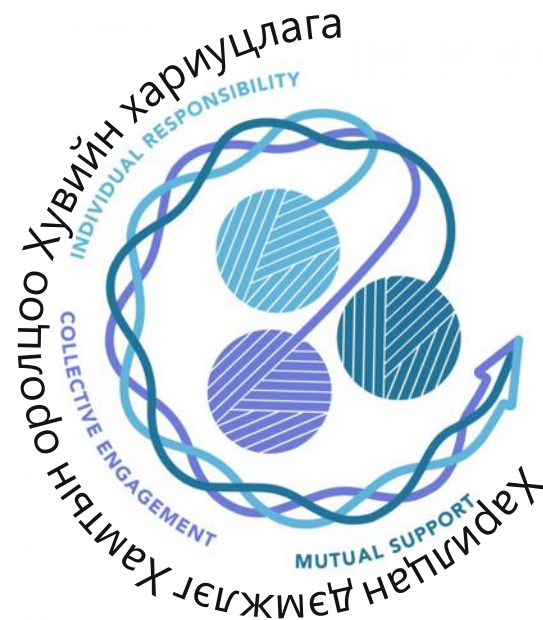
Тогтвортой нэхмэлийн түншлэл

Тойм

Тогтвортой нэхмэлийн түншлэл

- Олон талт оролцогчдын санаачлага нь 2014 онд байгуулагдсан
- Герд Мюллерийн санаачилгаар (Германы Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн сайд)
- International Cooperation with:
 - Аюултай химийн бодисын хаягдлыг тэглэх (ZDHC)
 - Тогтвортой хувцас эвсэл
 - Химийн бодисын олон улсын менежментийн стратегийн хандлага (SAICM)
 - Шударга хувцасны сан

Тогтвортой нэхмэлийн түншлэл

Нийгэм, хүн, байгаль орчин, уур амьсгалын зорилтууд

Нийгмийн болон хүний эрхийн асуудлын зорилтууд:

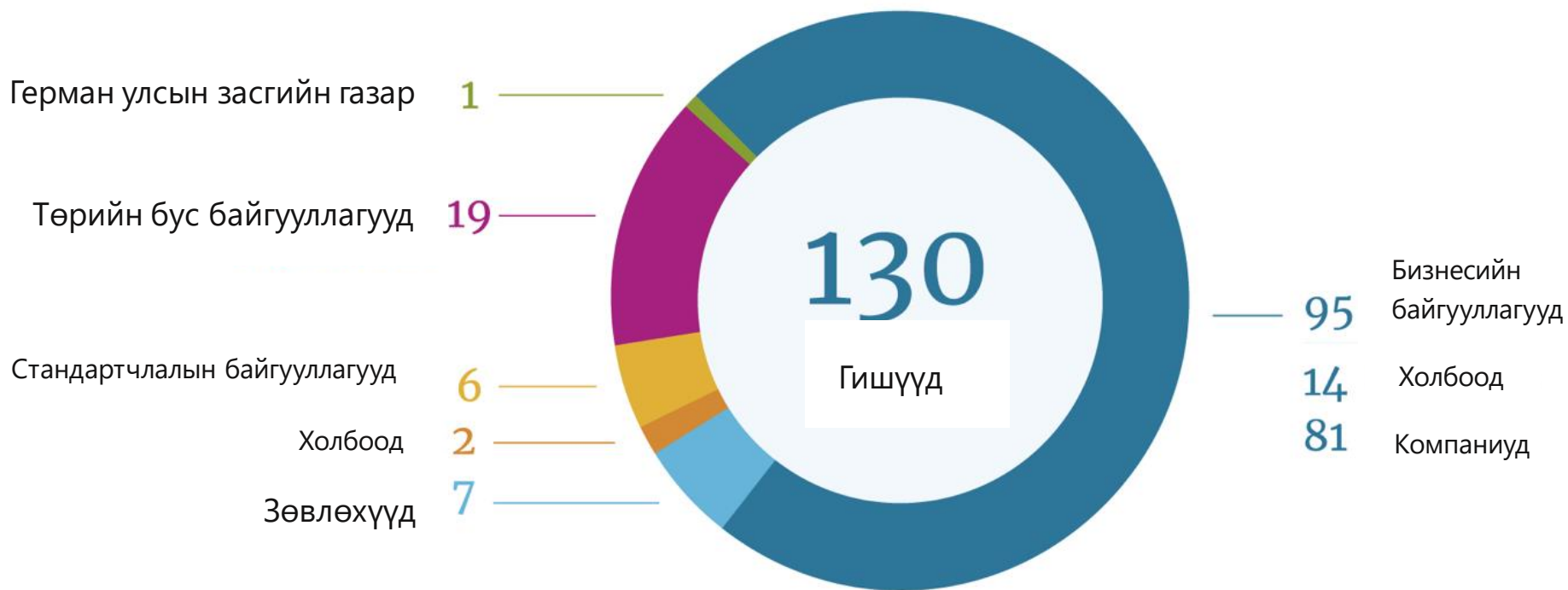
- ОУХБ-ын конвенциуд
- НҮБ-ын Бизнес ба хүний эрхийн зарчим
- Олон улсын аж ахуйн нэгжүүдийн талаархи Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын (OECD) удирдамж

Байгаль орчны болон уур амьсгалын зорилтууд:

- Ноосны зориулалттай хонины халамжид зориулсан Олон улсын ноосон текстилийн байгууллагын (IWTO) үзүүлэлтүүд
- ЕХ-ны органик үйлдвэрлэл, органик бүтээгдэхүүнийг шошгожуулах журам
- Хариуцлагатай ноосны стандарт
- ЕХ-ны удирдамж Nr. 1/2005
- Германы мал амьтны халамжийн тухай хууль

Тогтвортой нэхмэлийн түншлэл

Гишүүдийн өргөн цар хүрээ

Тогтвортой хувцас эвсэл (SAC)

Гол үйл явдлууд

Walmart

Sustainable
Apparel Coalition

2009

Бүтээгдэхүүний байгаль
орчинд үзүүлэх
нөлөөллийг хэмжих
индексийг бий
болгохыг уриалсан
захидлыг олон улсын
компаниудын
захирлуудад хүргүүлсэн

2010

HIGG индексийг
боловсруулах ажил
эхэлж, ТХЭ-г байгуулав

2011

HIGG
индексийн
эхний
хувилбарыг
гаргав

2017

10,000 гаруй
хэрэглэгчид
HIGG
индексийг
ашигладаг

Тогтвортой Хэрэглэгчийн Эвсэл (SAC)

Дэлхий даяар +200 гишүүд

MANGO

H&M Group

Брэнд ба жижиглэнгийн
худалдаачид

Үйлдвэрлэгчид

Эрдмийн байгууллагууд,
харьяа байгууллагууд,
засгийн газар ба ТББ

G-STAR RAW

AmeriCo. Group

Ø ZDHC

Тогтвортой хувцас эвсэл (SAC)

HIGG индекс

Бүтээгдэхүүний дизайнаас үйлдвэрлэл хүртэлх нөлөөллийг тодорхойлох

Тогтвортой хувцас эвсэл (SAC)

HIGG индексэд ашигласан хэрэгслүүд

Бүтээгдэхүүний
менежмент

Higg Materials Sustainability Index

Materials play a significant role in a product's lifetime sustainability impact.

→ Ашигласан материалын тогтвортой байдалд үзүүлэх нөлөөллийг хэмжих, нөлөөлөл бага материалыг олж тогтоох

Higg Design & Development Module

Designers and developers can control upwards of 80 percent of a product's environmental impact.

→ Тогтвортой үйлдвэрлэлийн арга техникийг санал болгож, бүтээгдэхүүний бүрэн бүтэн амьдралын мөчлөгийг танилцуулна

Higg Product Module

A product's footprint refers to the environmental impact it makes throughout its life-cycle.

→ Бүх амьдралын мөчлөгт нөлөөллийг тооцоолох (2020 онд эхлүүлэх)

<https://apparelcoalition.org/higg-product-tools/#footprint>

Тогтвортой хувцас эвсэл (SAC)

HIGG индексэд ашигласан хэрэгслүүд

Байгууламжийн
менежмент

Higg байгууламжийн менежментийн модуль

→ Байгууламжийн байгаль орчны үзүүлэлтийн талаар мэдээлж, сайжруулалтыг санал болгож байна

Higg байгууламжийн нийгмийн ба хөдөлмөрийн модуль

→ Нийгмийн хөдөлмөрийн аюулгүй, шударга нөхцлийг сурталчлах, өртгийн сүлжээнд нийгмийн нөлөөллийг хэмжих

Брендийн
менежмент

Higg брэнд ба жижиглэнгийн модуль

→ Нэмэгдсэн өртгийн хэлхээний нийгэм, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг хэмжих

	Management System	Менежментийн систем
	Product	Бүтээгдэхүүн
	Supply Chain	Нийлүүлэлтийн хэлхээ
	Packaging	Сав баглаа боодол
	Use & End of Use	Хэрэглэх ба дуусах хугацаа
	Retail Stores	Жижиглэнгийн дэлгүүр
	Offices	Албан байгууллагууд
	Transportation	Тээвэр
	Distribution Centers	Түгээх төвүүд

<https://apparelcoalition.org/the-higg-index/>

Дэлхийн загварын хөтөлбөр (GFA)

GFA-ийн тухай

GLOBAL FASHION AGENDA

"Загварын салбарын тогтвортой байдлын талаар салбарын
хамтын ажиллагааны тэргүүлэх форум"

Strategic Partners

<https://globalfashionagenda.com/about-us/#>

Дэлхийн загварын хөтөлбөр (GFA)

Загварын салбарыг дайчлах, илүү тогтвортой болгоход чиглүүлдэг

Санаа бодлын удирдагч

→ Тогтвортой байдлыг голчлон үзэх, компаниуд зөвлөмж өгөхөд анхаарлаа хандуулах явдлыг чухалжилж авч үзэх

→ GFA, Boston Consulting Group, Тогтвортой хувцас эвсэлээс гаргасан

→ Байгаль орчин, нийгэм, ёс зүйн үзүүлэлтийн дагуу компаниудад Pulse үнэлгээ өгдөг

Global Fashion Agenda (GFA)

Загварын салбарыг дайчлах, илүү тогтвортой болгоход чиглүүлдэг

Forums

COPENHAGEN FASHION SUMMIT

→ Дэлхийн аж үйлдвэрийн удирдагчид, өөрчлөлт гаргагчид уулзаж, сүлжээ байгуулж, хамтран ажилладаг

→ Байгаль орчин, нийгэм, ёс зүйн асуудлаар ярилцлага

Нөлөөлөл

2020 оны тойрог загварын системийн үүрэг амлалт

DESIGN — longevity

Дизайн - Урт наслалт

→ 90 хүн гарын үсэг зурсан, 213 зорилтот үйл ажиллагаа

→ Бүтээгдэхүүний амьдралын бүхий л хугацаанд тогтвортой байдлыг бий болгох

→ Кейсийн судалгаа, шилдэг туршлага, нийтлэл, хэрхэн ашиглах заавар бүхий платформ

Европын загварын зах зээл

Хэрэглэгчид тогтвортой / ёс зүйд нийцсэн нөхцөлд үйлдвэрлэгдсэн бүтээгдэхүүнийг 15-20% илүү өртөгтэй худалдан авахад бэлэн байна.

30€ үнэтэй футболкны жишээ:

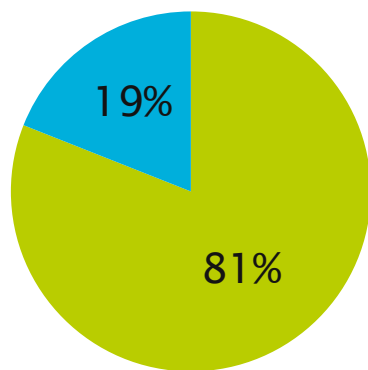
Ёс зүйд нийцсэн
нөхцөлд
үйлдвэрлэгдээгүй

Ёс зүйд
нийцсэн
нөхцөлд
үйлдвэрлэсэн

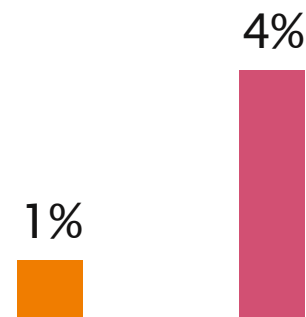
Итгэмжлэгдсэн тогтвортой байдал

Нильсений хийсэн сүүлийн үеийн судалгаагаар дэлхийн нийт иргэдийн 81% нь компаниуд байгаль орчны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх ёстой гэж үзэж байгаа (Nielsen, 2018)

- Байгаль орчны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх нь зүйтэй гэж үзэж байна
- Байгаль орчны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх ёстой гэж үзэхгүй байна

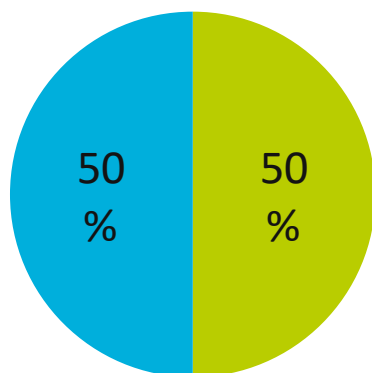
Тогтвортой байдлыг хангах үүрэг хүлээсэн брэндүүд 2014-2015 оноос хойш дэлхийн хэмжээнд 4% -с илүү өссөн байна.

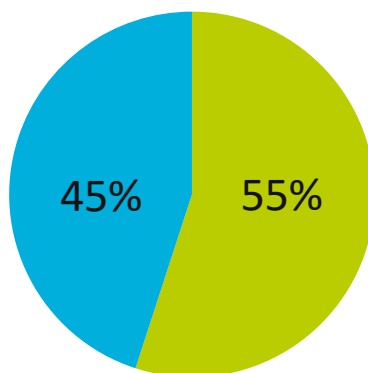
- Тогтвортой байдлыг хангах үүрэг хүлээгээгүй
- Тогтвортой байдлыг хангах үүрэг хүлээгээсэн

Итгэмжлэгдсэн тогтвортой байдал

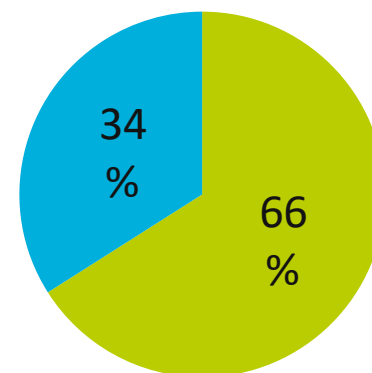
Тогтвортой үйлдвэрлэлээр бүтсэн бүтээгдэхүүний төлөө илүү их мөнгө төлөх хүсэлтэй хэрэглэгчид нэмэгдсээр байна.

2014

2015

2016

- Тогтвортой бүтээгдэхүүнд илүү их мөнгө төлөхийг хүсч байгаа хэрэглэгчид
- Тогтвортой бүтээгдэхүүнд илүү их мөнгө төлөхийг хүсэхгүй байгаа хэрэглэгчид

Жишээнүүд Тогтвортой нэхмэл эдлэл

20 мин.

Тогтвортой байдлын хувь нэмэр:

Байгаль орчин, нийгмийн өндөр стандартыг хангаж GOTS-с гэрчилгээжсэн

- Зөвхөн органик хөдөө аж ахуй/мал аж ахуйгаас гаралтай түүхий эд ашигладаг
- Бүх материал нь хүний эрүүл мэндэд хоргүй байх ёстой
- Бүх үе шатанд хүүхдийн хөдөлмөр эрхлэлтгүй, хангалттай цалин хөлстэй, ялгаварлан гадуурхалт үгүй, аюулгүй ажиллах нөхцлөөр хангагдсан, нэгдэх эрх чөлөөгөөр хангагдсан, хууль эрх зүйн дагуу гэрээний дагуу ажилладаг
- Үйлдвэрлэлийн бүх гинжин хэлхээний хувьд ил тод

Ашиг тус:

- Брэндэд итгэдэг үнэнч суурь хэрэглэгчидтэй
- Сүүлийн 10 жилийн хугацаанд тогтвортой орлого олсон боловч 2015-2016 онуудад борлуулалт 7-8% хооронд нэмэгдсэн нь салбарын хандлагаас өндөр

Icebreaker компаний бүтээгдэхүүнүүд 45 улсын 45 дэлгүүрт зарагддаг

- Шинэ Зеландын Мерино ноос
- Гадна хувцасны синтетик материалаас татгалзсан

Icebreaker компаний анхаарлаа төвлөрүүлж буй гол асуудлууд.

Шударга худалдаа / Эдийн засгийн тогтвортой байдал

Хянан шалгалт

Нийгмийн хариуцлага ба ажилчдын аюулгүй байдал

Түүхий эдийн чанар

Байгаль орчны бүрэн бүтэн байдал

Амьтны халамж, эрүүл мэнд

Бүтээгдэхүүн / бизнес загвар:

- Өндөр чанартай гадна хувцас, хэрэгсэл
- Хэрэглээний тогтсон механизмаас татгалзаж, худалдан авагчдаа бараа бүтээгдэхүүнээ шинээр худалдан авах биш харин засварлан ашиглахыг зөвлөдөг

Тогтвортой байдлын алсын хараа:

- Эрхэм зорилго: 'Бид эх дэлхийгээ авч үлдэх бизнес эрхэлж байна'
- Шаардлагагүй хохирол учруулахгүй байх, байгалийг хамгаалахын тулд бизнесийг ашиглах, хамгийн сайн бүтээгдэхүүн (ажиллагаа, засвар авах чадвар, бат бөх чанар) бүтээх, минимализмын үндсэн үнэт зүйлд үнэнч байх.

Үйл ажиллагааны түвшин:

- Хуванцар хаягдлыг шинэ даавуунд дахин шингээн боловсруулдаг
- Байгаль орчныг хадгалах, нөхөн сэргээх ажилд борлуулалтын 1% -ийг хандивладаг
- Зөвхөн органик хөвөнг үйлдвэрлэлийн бүх түвшинд ашигладаг
- Бүх ноосон бүтээгдэхүүндээ шударга худалдааны гэрчилгээтэй
- Хэрэглэгчдийн өмссөн хувцасыг зарах, худалдаж авах, засах боломжтой Worn Wear арга хэмжээ зохион байгуулж, мөн вэбсайтаар дамжуулан уг үйл ажиллагааг явуулдаг

Ашиг тус:

- 2008-2015 он: жилийн орлогын нийлмэл өсөлт 14%
- 2008-2015: ашиг 300% өссөн

Бүтээгдэхүүн / бизнес загвар:

- Тансаг зэрэглэлийн хувцас, цүнх, гутал, үнэт эдлэл, үнэртэн, хэрэгслүүд
- Гоёмсог байдал, давуу талыг илэрхийлдэг өндөр чанартай бүтээгдэхүүн

Тогтвортой байдлын алсын хараа:

- Байгаль орчныг хамгаалах нь өсөлтийн стратегийн үндэс суурь болсон
- Өөрийн үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний байгаль орчны ул мөрийг бууруулах, тогтвортой хангамжийн сүлжээ, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах, өөрийн эзэмшлийн газар дахь байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг сайжруулахад чиглэсэн байгаль орчны санаачилга LIFE 2020.

Үйл ажиллагааны түвшин:

- Бүх ажилчдад (гадны байгууллагын тусламжтайгаар) байгальорчны асуудал, стратеги талаар заа
- FSC сертификаттай сав баглаа боодол ашигладаг
- Нийлүүлэгчдийн аудит хийдэг – нийлүүлэгчид нь нийгмийн болон байгаль орчны стандартыг дагаж мөрдөх шаардлагатай
- Бүх барьлагажуулсан талбайд нарны хураагуур / LED гэрэл ашиглаж эрчим хүчний хэрэглээг бууруулдаг
- Хамгийн бага CO2 ялгаруулалттай тээвэрлэлтийн түншүүдийг сонгох

Ашиг тус:

- Дэлхийн хамгийн үнэтэй тансаг брэнд
- Загвар, арьс ширний 2018 оны ашиг өнгөрсөн жилийнхтэй харьцуулахад 21% -иар өсчээ

Асуулт хариулт

- Асуулт хариулт
- Оролцогч нарт хуваалцах сайн туршлага байгаа юу?

Кофены завсарлага

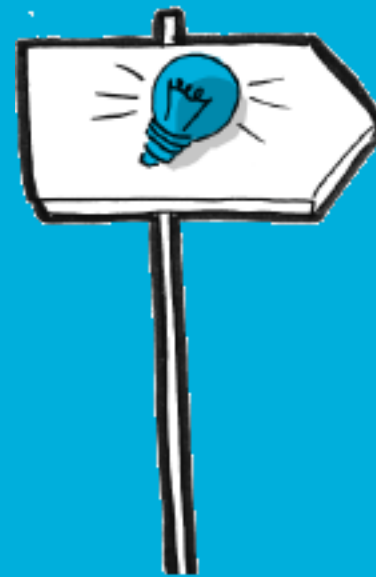
15 мин.

Тогтвортой байдлын удирдлагын үндсэн аргачлал

- Тулгын гурван багана (TBL)
- Нөлөөллийн ангилал ба шалгуурууд
- Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээ (LCA)
- Эмзэг цэгийн үнэлгээ (HSA)
- Тогтвортой ханган нийлүүлэлтийн менежмент (SCM)

150 мин.

Тогтвортой байдлын удирдлагын үндсэн аргачлал

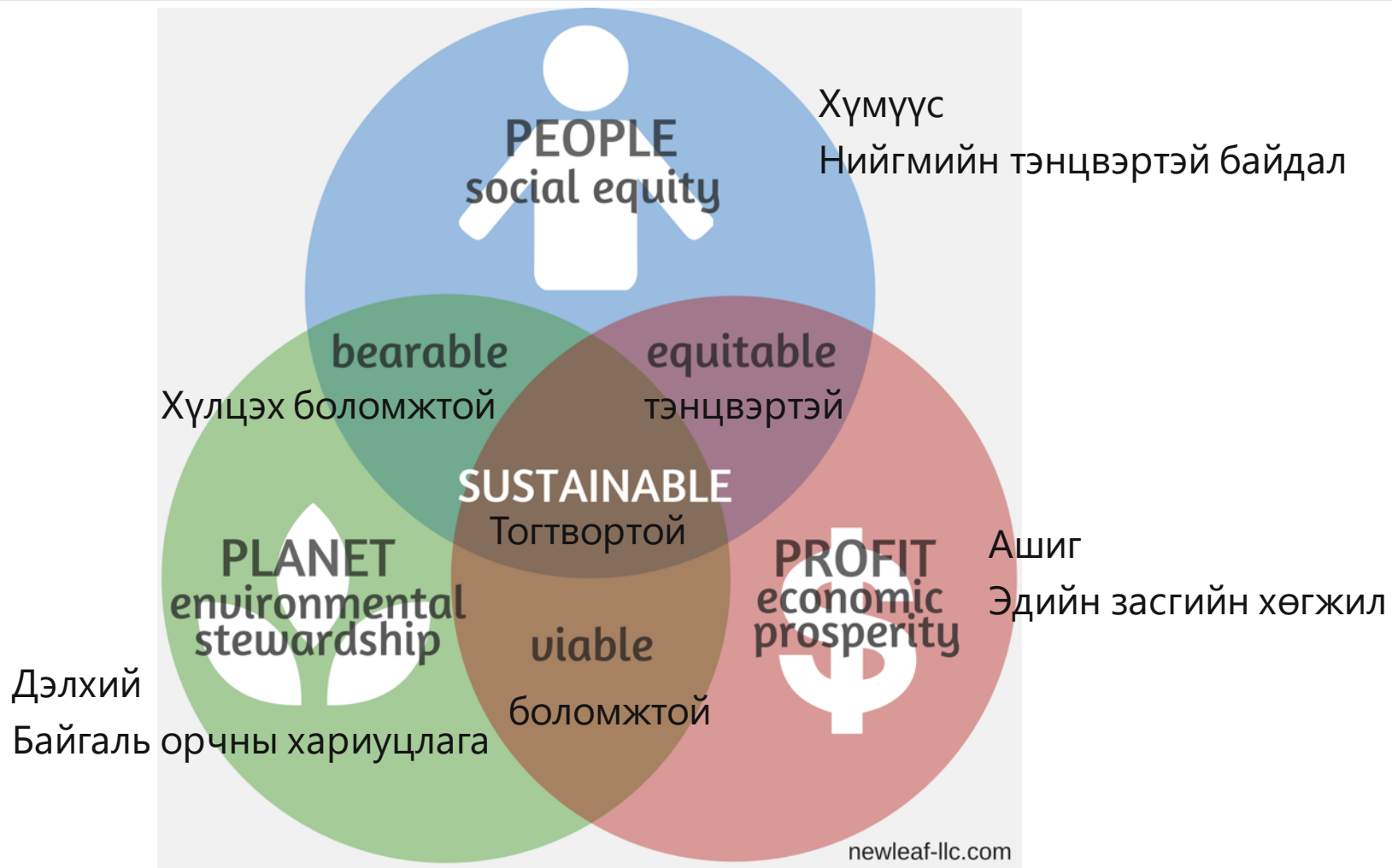
- Тулгын гурван багана (Triple bottom line - TBL)

10 мин.

Тулгын гурван багана (TBL)

Тогтвортой байдал бол Дэлхий, Хүмүүс болон Ашиг гурав уулздаг газар юм

Тогтвортой байдал нь миний бизнестэй хэрхэн хамааралтай вэ

Хүмүүс

- Ажиллагсдын болон ойр орчмын иргэдийн эрүүл мэндийн байдал доройтсон
- Ажилтнуудын хэлбэлзэл

Эх
дэлхий

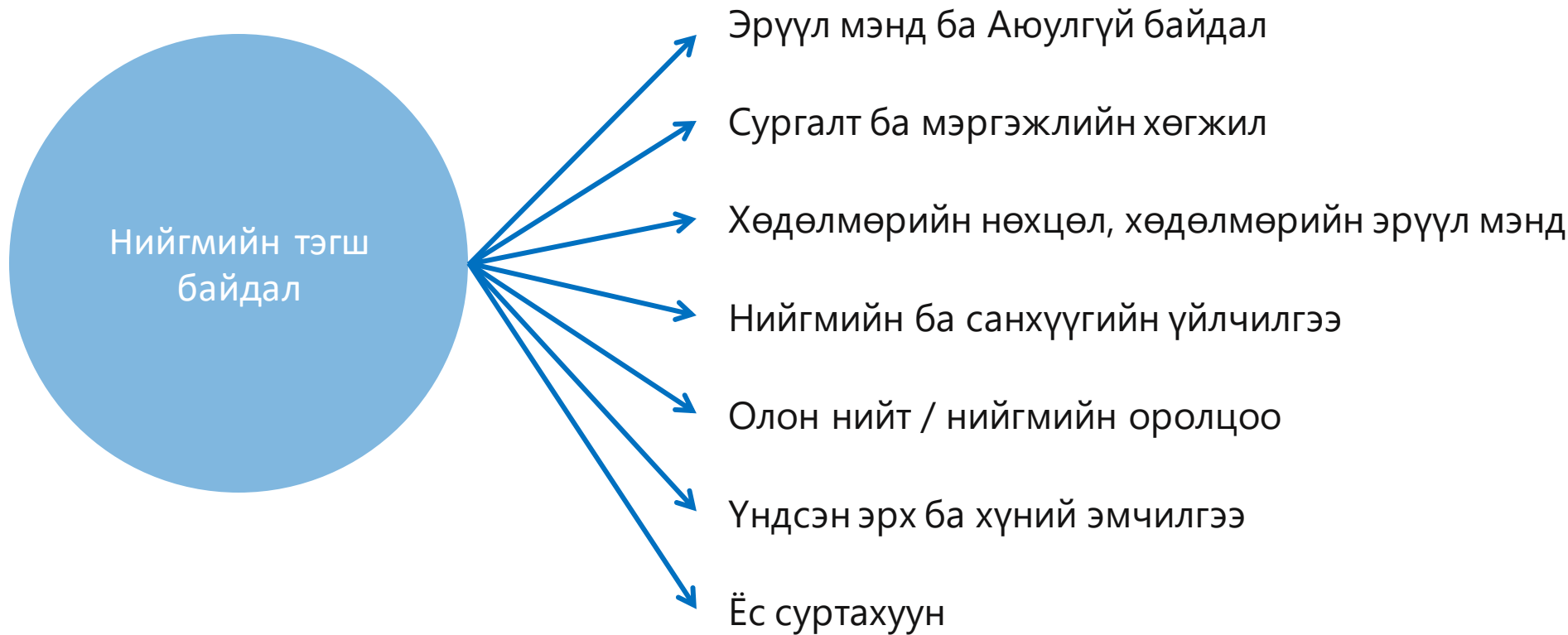
- Усны бохирдол
- Цөлжилт

Ашиг

- Тогтвортой бүтээгдэхүүний эрэлт нэмэгдэж байгаа тул ирээдүйд жижиг зах зээл бий болно
- Нийгэм, байгальорчны нөлөөллөөс болж бизнесийн үйл ажиллагаа тасалдсан

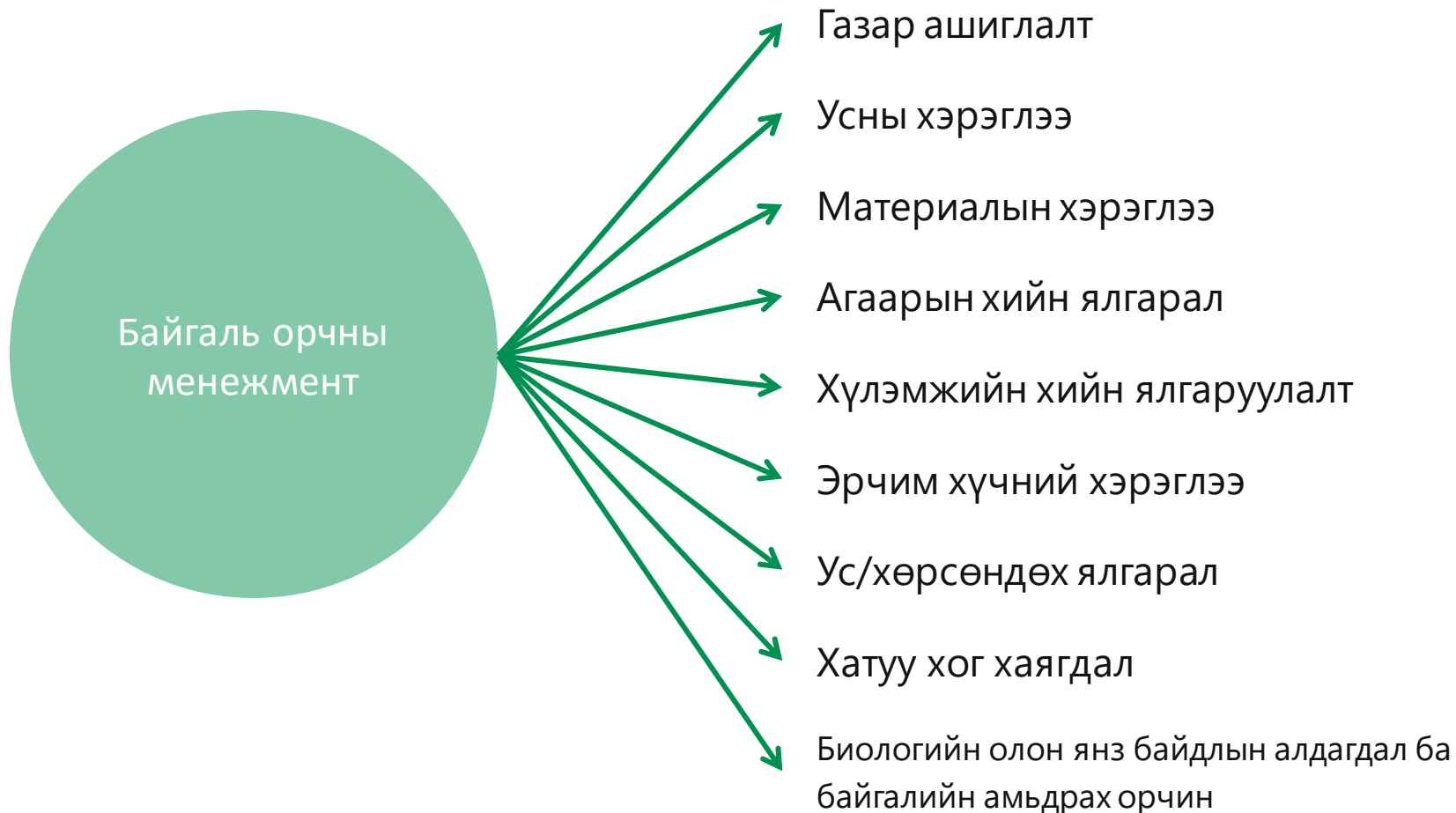
Тулгын гурван багана (TBL)

Нийгмийн тэгш байдал

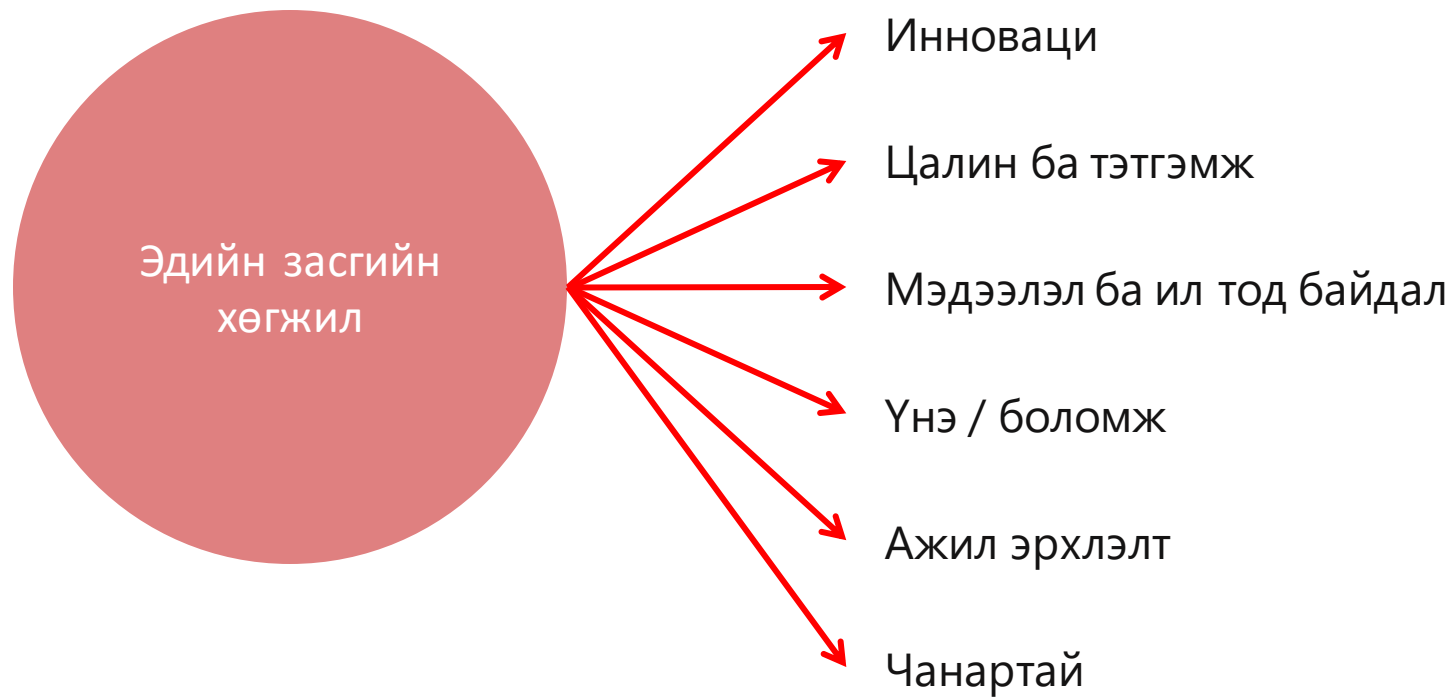
Тулгын гурван багана (TBL)

Байгаль орчны менежмент

Тулгын гурван багана (TBL)

Эдийн засгийн хөгжил

Тогтвортой байдлын удирдлагын үндсэн аргачлал

➤ Нөлөөллийн ангилал ба шалгуурууд

10 мин.

TBL-ийн нөлөөллийн хэсгүүд

Байгаль орчинд нөлөөлөл

Ус болон
хөрсөнд дэх
ялгаруулалт

Нийгмийн нөлөөлөл

Ажлын ерөнхий
нөхцөл байдал

Эдийн засгийн
нөлөөлөл

Урт хугацааны
санхүүгийн
тогтвортой
байдал

TBL-ийн нөлөөллийн хэсгүүд

Байгаль орчин, нийгэм, эдийн засгийн нөлөөллийн ангиллууд

Байгаль орчинд нөлөөлөл		Нийгмийн нөлөөлөл		Эдийн засгийн нөлөөлөл
(Түүхий эд) материалын орц	Ус болон хөрсөн дэх ялгаруулалт	Ажлын ерөнхий нөхцөл	Ажилчдын эрүүл мэнд, аюулгүй байдал	Урт хугацааны санхүүгийн тогтвортой байдал
Усны хэрэглээ	Хог хаягдал	Нийгмийн даатгал	Ирээдүй хойч үеийн амьжиргаа	Бүх талуудад ашигтай байдал
Эрчим хүчний хэрэглээ ба агаарын ялгаруулалт	Газар ашиглалт, биологийн олон янз байдал	Сургалт, боловсрол	Цалин хөлс	Үнийн гажуудал
		Хэрэглэгчийн эрүүл мэнд, бүтээгдэхүүний чанар		Шударга харьцах

Тогтвортой байдлын удирдлагын үндсэн аргачлал

- Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээ (LCA)

15 мин.

Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээ (LCA)

Тойм

Бүтээгдэхүүний тогтвортой байдлыг бүхэл бүтэн амьдралын туршид үнэлэх

Түүхий эд

Үйлдвэрлэл

Тээвэр

Худалдаа

Хэрэглээ

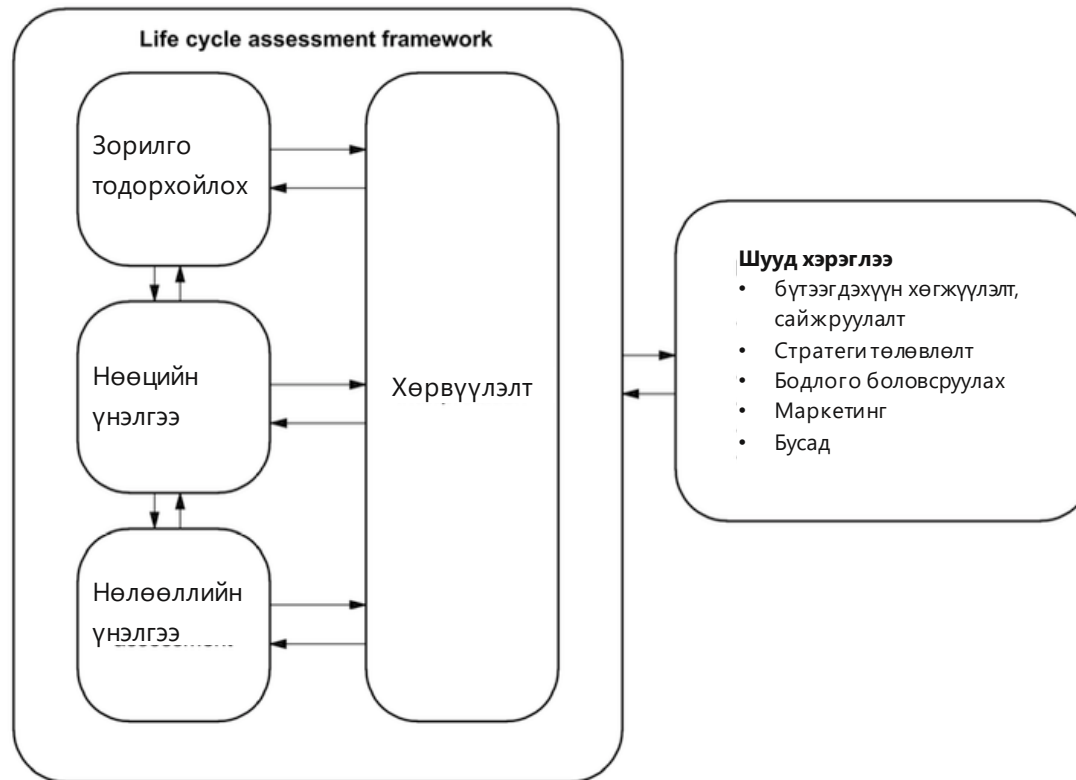
Төгсгөл

ISO 14040: 2006 «Байгаль орчны менежмент-Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээний-
зарчим ба ерөнхий тогтолцоо»

Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээ (LCA)

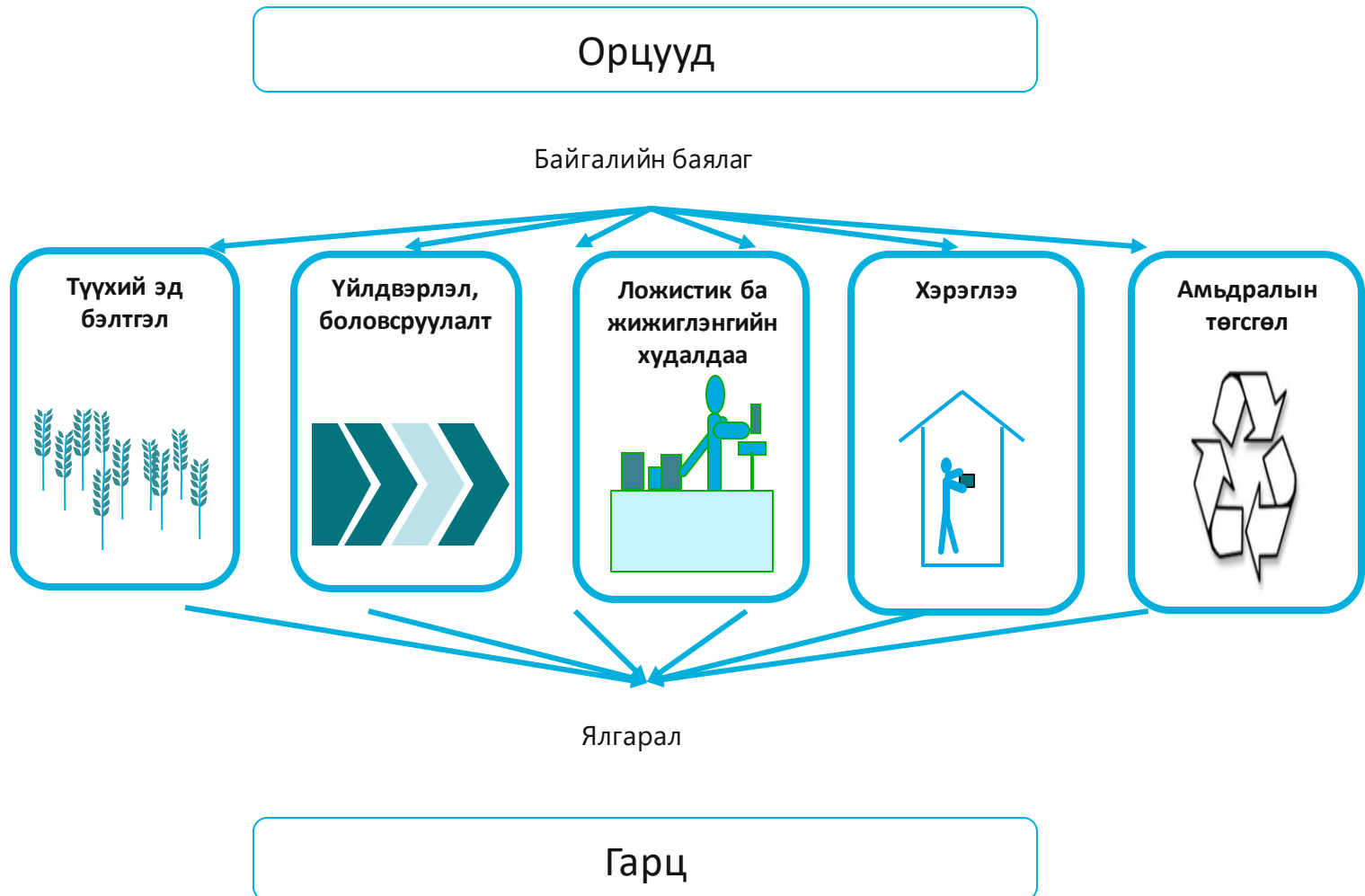
Тойм

ISO LCA тогтолцооны тойм (ISO 14040: 2006)

Life Cycle Assessment (LCA)

Quantitative Assessment of inputs and outputs

Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээ (LCA)

Нөлөөллийн ангиллын жишээ ба холбогдох хэмжих нэгжүүд

Нөлөөллийн ангилал	Нөлөөлөл үүсгэгч бодисууд	Нэгж
Дэлхийн дулаарлын боломж	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, CO, CFC,	CO ₂ -eq.
Хүчиллэгжүүлэлт	e.g. So _x , No _x , NH ₃ ,	SO ₂ -eq.
Эутрофизаци	PO ₄ , NO, NO ₂ , Nitrates, NH ₄ ,	N-eq. or P-eq.
Озоны элэгдэл	e.g. CFCs, HCFCs, CCL ₄ , CCL ₃ CH ₃	CFC-11-eq.
Экотоксик байдал	e.g. Металлын, хортонтой тэмцэх хэрэгсэл, Органик бохирдуулагч бодис	Ус, хурц хоруу чанар: мЗ ус / г бодис Ус, архаг хоруу чанар: мЗ ус / г бодис Хөрс, архаг хоруу чанар: мЗ хөрс / г бодис

<https://www2.mst.dk/Udgiv/publications/2005/87-7614-574-3/pdf/87-7614-575-1.pdf>

Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээ (LCA)

Давуу болон сул талууд

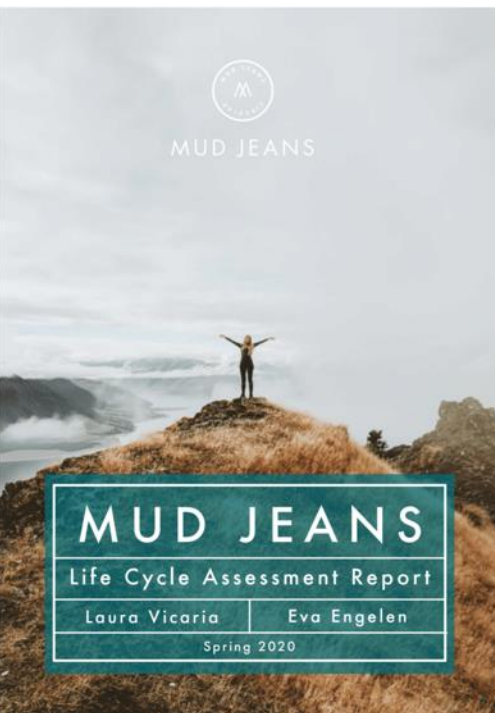
- + Оролт, гаралтын талаар нарийвчилсан тоон үзүүлэлт
- + Тогтвортой байдлын эрсдэл / сул тал, боломжуудыг тодорхойлох
- + Ижил төстэй салбарын үзүүлэлтийг өөрийн үзүүлэлттэй харьцуулах
- + Илэрцүүд нь харилцааны хувьд сайн байж болно (CO₂-ийн ул мөр)
- Оролт, гаралтын хэмжээг тодорхойлоход их хэмжээний нөөц шаардагдана
- Нөлөөллийн ангилал нь мэдээллийн зорилгоор ашиглахад тохиромжгүй

<https://www2.mst.dk/Udgiv/publications/2005/87-7614-574-3/pdf/87-7614-575-1.pdf>

Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээ (LCA)

Судалгаа: MUD Jeans

Зорилго:

- Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн тоон үзүүлэлт
- Байгаль орчинд нөлөөлж буй зүйлийн талаархи ойлголтыг бий болгох
- Ирээдүйн зорилго, сайжруулах боломжийг тодорхойлох

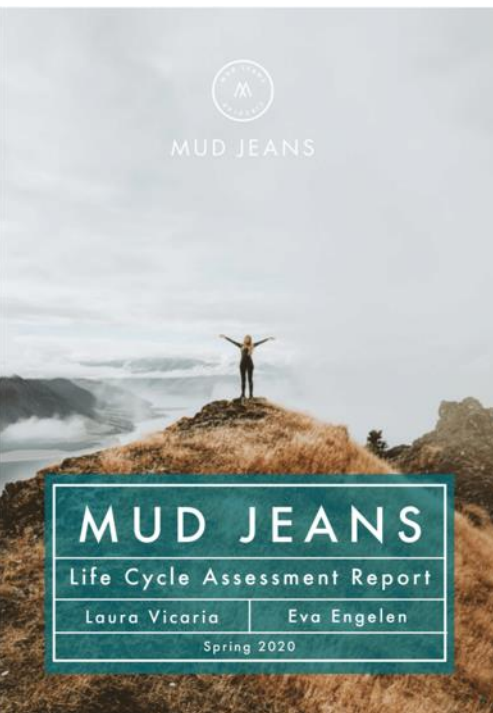
Нөлөөллийн ангилалд хамаарах:

- Уур амьсгалын өөрчлөлт
- Газар ашиглалт
- Усны хомсдол
- Нийт эрчим хүч

<https://www.dropbox.com/sh/1y76sf8xpd5f6nr/AADHA46HHpCz8HVbyAxw0Mx9a?dl=0&preview=LCA+Report+2019.pdf>

Амьдралын мөчлөгийн үнэлгээ (LCA)

Судалгаа: MUD Jeans

Үр дүн:

Company/ impact category	Environmental Price EU 2018 [euro] – euro	Climate change [kg CO ₂ eq] – kg	Land occupation [m ² a] – m ² a	Water depletion [L]	Total Energy [MJ] – MJ
Average MUD jeans	1,80	7,14	5,16	581	162,39

Жишиг үнэлгээ:

Company/ impact category	Climate change [kg CO ₂ eq]	Water depletion (Liters)	Land occupation (m ² /year)	Total Energy [MJ] – MJ
MUD jeans	7,14	581	5,16	162,39
Levi's	16,2	2912	9,8	Unreported
Nudie Jeans	10,2	5454	Unreported	Unreported
Industry Standard	23,45	7000	Unreported	Unreported

<https://www.dropbox.com/sh/1y76sf8xpd5f6nr/AADHA46HHpCz8HVbyAxw0Mx9a?dl=0&preview=LCA+Report+2019.pdf>

Тогтвортой байдлын удирдлагын үндсэн аргачлал

➤ Эмзэг цэгийн үнэлгээ (HSA)

45 мин.

➤ Эмзэг цэгийн үнэлгээ (HSA)

Эмзэг цэгийн үнэлгээ гэж юу вэ?

Тулгын гурван баганы дагуу бүтээгдэхүүний амьдралын туршид тогтвортой байдлын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох хэрэгсэл

- Байгууллагын үйл ажиллагаанаас **хамгийн их хамааралтай нөлөөллийг** тодорхойл
- **Нийлүүлэлтийн сүлжээний эрсдэл болон боломжийг** олж илрүүлэх, сайжруулах
- HSA-ийн хувьд тодорхой хэмжилтгүй, чанарын арга юм

Эмзэг цэгийн үнэлгээ

Эмзэг цэгийн үнэлгээний гурван алхам

Эмзэг цэгийн үнэлгээний хэрэглээ нь 3 үе шаттай, үүнд:

1. Үнэлгээний цар хүрээг тогтоох

- Бүтээгдэхүүний ангилал / бүтээгдэхүүнийг тодорхойлох
- Холбогдох нийлүүлэлтийн сүлжээ / бүтээгдэхүүний ашиглалтын мөчлөгийг тодорхойлох
- Эмзэг цэгийн ангиллуудыг тодорхойлох

2. Тогтвортой байдлын Эмзэг Цэгүүдийг тодорхойлох

- Нийлүүлэлтийн сүлжээн дэх тогтвортой байдлын асуудлыг шинжлэх
- Хамгийн ач холбогдол бүхий тогтвортой байдлын эрсдэл, боломжийг чухалчилж авч үзэх (ЭМЗЭГ ЦЭГ)

3. Эмзэг Цэгүүдийг шийдвэрлэх арга хэмжээг тодорхойлох, эрэмбэлэх

- Боломжит арга хэмжээнүүдийг тодорхойлох
- Бизнесийн боломжуудыг ашиглах
- Тогтвортой байдлын ерөнхий стратегиудыг хэрэгжүүлэх

Эмзэг цэгийн үнэлгээ

Алхам 1: Үнэлгээний цар хүрээг тогтоох

Бүтээгдэхүүний ангиллыг тодорхойлох

- Захиалагчдад очих эцсийн бүтээгдэхүүнийг авч үзвэл

Эмзэг цэгийн үнэлгээ

Алхам 1: Үнэлгээний цар хүрээг тогтоох

Холбогдох нийлүүлэлтийн сүлжээ / бүтээгдэхүүний ашиглалтын мөчлөгийг тодорхойлох

- Бүтээгдэхүүний бүхэл бүтэн амьдралын мөчлөгийг авч үзвэл (түүхий эдээс хаягдал хүртэл)
- Нийлүүлэлтийн сүлжээний өгсөх дараалалдаа ямар үйл ажиллагаа явуулдаг вэ?
- Нийлүүлэлтийн сүлжээний уруудах дараалалдаа ямар үйл ажиллагаа явуулдаг вэ?

Түүхий эд бэлтгэл

Үйлдвэрлэл,
боловсруулалт

Ложистик ба
жижиглэнгийн
худалдаа

Хэрэглээ

Амьдралын төгсгөл

Эмзэг цэгийн үнэлгээ

Алхам 1: Үнэлгээний цар хүрээг тогтоох

Эмзэг цэгийн ангиллуудыг тодорхойлох

- Бүтээгдэхүүний амьдралын үе шат бүрээс гарч буй **экологи, нийгэм, эдийн засгийн нөлөөлөл** юу вэ?

Экологийн үзүүлэлт	Жишиг нөлөөллүүд
Түүхий эд	Агрохимийн болон сав баглаа боодол / хадгалалтын материал зэрэг бүтээгдэхүүний амьдралын мөчлөгийн үед ашигласан бүх материалууд.
Эрчим хүч	Хөдөө аж ахуй, тээвэрлэлт, хамгийн бага боловсруулалт, хөргөлтөд ашигладаг цахилгаан / түлш зэрэг бүтээгдэхүүний ашиглалтын хугацааны туршид ашигласан бүх эрчим хүч.
Хүлэмжийн хийн ялгаруулалт	Агрохимийн, машин механизм, тээврийн хэрэгслээс гаргаж авсан хүлэмжийн хийн ялгаруулалт.
Water efficiency	Ашиглаж буй усны хэмжээ, түүний дотор FFV-ийг ургуулах / тариалах / угаах, боловсруулах явцад ашигласан ус зэргийг багтаасан болно. Усжуулалтын явцад ус хэт их ашигласны улмаас үүссэн хөрсний доройтол нь "Газар ашиглалт / хөрсний менежмент" хэсэгт багтана, мөн шим тэжээл гэх мэт усанд ялгаруулалт нь "Усанд ялгарах зүйлс" хэсэгт багтана.
Land use/soil management	Ашиглаж буй газрын талбай, ашигласны дараа газрын чанар. Энэ хэсэг нь хөрсний доройтол (мөн газар тариалангийн эргэлт), агрохимийн зэрэг багтана.
Усанд ялгаруулж зүйлс	Усанд ялгаруулж буй химийн бодис, шим тэжээл нь цэвэр усыг ашиглах үйл явцын үр ашиг
Агаарт ялгарах утаа	Нарийн тоосонцор, дэгдэмхий органик нэгдлүүд (шүршлэг), дуу чимээ зэрэг агаарт цацагдаж буй химийн бодисууд (эрчим хүч үйлдвэрлэхэд хүлэмжийн хийн ялгаруулалтыг эс тооцвол эдгээрийг Эрчим хүч хэсэгт багтаасан болно)
Хог хаягдал	Илүүдэл хатуу хаягдал (хоосон сав, хаягдал сав баглаа боодол, хуучирсан багаж хэрэгсэл, машин механизм), аюултай хог хаягдал, ургацын үлдэгдэл, ашиглах боломжгүй FFV гэх мэт.
Биологийн олон янз байдал	Биологийн олон янз байдлад үзүүлж буй хохирол, алдагдал, мөн үрсэлгээний сонголт г.м

Нийгэм / эдийн засгийн үзүүлэлт	Жишиг нөлөөллүүд
Ажлын байрны нөхцөл	Хөдөлмөрийн нөхцөл, үүнд албан ёсны хөдөлмөрийн нөхцөл (хөдөлмөрийн гэрээ ба ажлын аюулгүй байдал орно), эрүүл ахуйн нөхцөл (ус, бие засах газар гэх мэт), ажлын цаг орно.
Нийгмийн даатгал	Гэрээ, нийгмийн даатгалын заавал дагаж мөрдөх заалтууд
Сургалт, боловсрол	Ажиллагсдын эрхийн талаархи мэдлэг, аюулгүй ажиллах нөхцлийн талаархи сургалт
Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд	Хөдөө аж ахуй, ложистик, агуулах дахь хөдөлмөрийн аюулгүй байдал
Хүний эрх	Хүүхдийн хөдөлмөр эрхлэлт болон залуу ажилчдын эрх, ялгаварлан гадуурхалт (түр болон байнгын ажилчдын хоорондын ижил тэгш цалин / тэтгэмж / боломж; гадаад / цагаач, орон нутгийн ажилчид ба эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн хоорондын эрх тэгш байдал, бэлгийн дарамт гэх мэт), хүчээр хөдөлмөр эрхлүүлэлт, шийтгэлийн арга хэмжээ (хэт ширүүн, хүнлэг бус харьцах) эвлэлдэн нэгдэх эрх чөлөө
Цалин хөлс	Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ
Хэрэглэгчийн эрүүл мэнд	Бүтээгдэхүүний эрүүл мэндийн стандарт, бүтээгдэхүүний аюулгүй байдал, эрүүл мэндтэй холбоотой мэдээллийн ил тод байдал (харшил үүсгэгч бодис, шим тэжээлийн мэдээлэл), байгальорчны асуудал, зөвшөөрөгдөөгүй, аюултай бодисын талаарх мэдээллийн ил тод байдал, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын хянах механизм, фитосанитарийн үлдэгдэл, бүтээгдэхүүний гарал үүсэл тодорхой байх
Бүтээгдэхүүний чанар	Урт наслалт, ашиглах боломжтой байдал (сав баглаа боодлын аюулгүй байдал, түнгийн тохиргоо, хадгалах боломж), ил тод байдал, мэдээлэл (найвартай мэдээлэл, хэрэглэгчдийн голчлох бүлэгт тохирсон мэдээлэл, сайн дурын мэдээлэл), нийгмийн хангамжийг дэмжих, үйлдвэрлэгчдийн ёс зүйн чиг баримжаа).
Монополь байдал	Зөвхөн 1 ханган нийлүүлэгч эсвэл худалдан авагч, үнэ ба / эсвэл бараа бүтээгдэхүүний урсгалыг ганцаарлах хяналтанд байлгах
Зах зээлийн бус өрсөлдөөн	Засгийн газрын оролцоотойгоор өрсөлдөөнийг гажуудуулах
Шударга бус үнэ	Гадаад зардал эсвэл (хөндлөнгийн) татаасыг дотоодчлолгүй байх

ЭМЗЭГ ЦЭГИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Алхам 2: Тогтвортой байдлын ЭМЗЭГ ЦЭГүүд

Бүтээгдэхүүний талаар тодорхой ойлголттой болох үед түүний амьдралын турш дахь тогтвортой байдлын нөлөөлөл, бүтээгдэхүүний амьдралын мөчлөгүүд болон тогтвортой байлын талаархи мэдээлэл цуглуулах.

2. Тогтвортой байдлын Эмзэг Цэгүүдийг тодорхойлох

- Нийлүүлэлтийн сүлжээн дэх тогтвортой байдлын асуудлууд дээр дүн шижилгээ хийх
- Тогтвортой байдлын эрсдэл, боломжийг хамгийн чухал болгох (ЭМЗЭГ ЦЭГ)

Байгаль орчинд нөлөөлөл		Нийгмийн нөлөөлөл		Эдийн засгийн нөлөөлөл
(Түүхий) материалын орц	Хөрс / ус руу ялгарах	Ажлын ерөнхий нөхцөл	Ажилчдын эрүүл мэнд, аюулгүй байдал	Урт хугацааны санхүүгийн тогтвортой байдал
Усны хэрэглээ	Хог хаягдал	Нийгмийн даатгал	Ирээдүй хойч үеийн амьжиргаа	Бүх талуудад ашигтай байдал
Эрчим хүчний хэрэглээ ба агаарын ялгаруулалт	Газар ашиглалт, биологийн олон янз байдал	Сургалт, боловсрол Хэрэглэгчийн эрүүл мэнд, бүтээгдэхүүний	Цалин хөлс Product quality	Үнийн гажуудал Шударга харьцах

Эмзэг цэгийн үнэлгээ

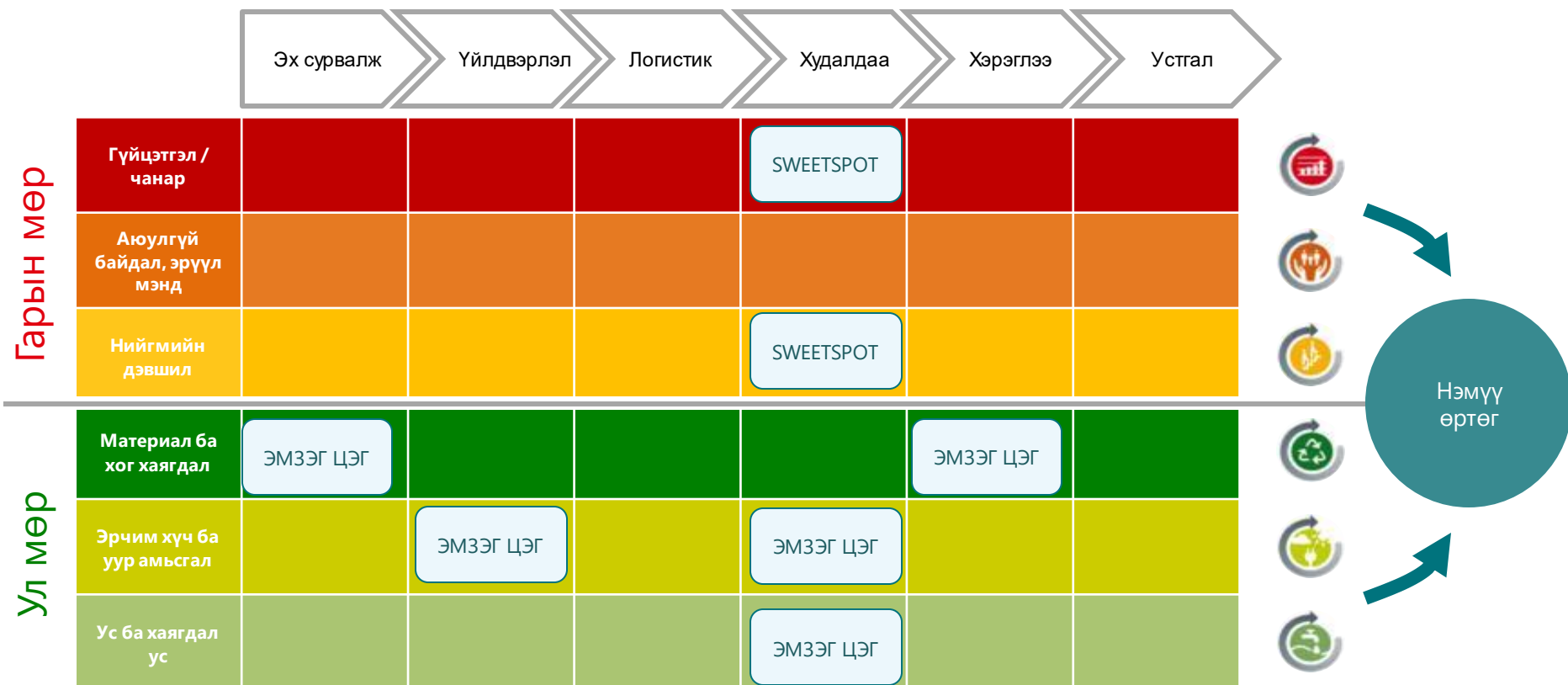
Алхам 3: Эмзэг Цэгүүдийг шийдвэрлэх арга хэмжээг тодорхойлох, эрэмбэлэх

Тодорхойлсон Эмзэг Цэгүүдийг шийдвэрлэх арга хэмжээг хэрхэн эрэмбэлэх вэ

- Үйлдлийн **зардал болон үр өгөөжийг** үнэлэх (өндөр эрсдэлтэй / нэн тэргүүний)
- **Өөрийн нөлөөллийн хүрээ**, түүнийг хэрхэн өргөжүүлэх талаар бодож үзээрэй
- **ЭМЗЭГ ЦЭГүүдийн хоорондох уялдаа холбоог** ашиглах (ж.нь химийн бодисын менежментийг сайжруулах нь хаягдал усыг урьдчилан цэвэрлэх хэрэгцээг багасгадаг)
- Сайн туршлагуудыг авч хэрэгжүүлэх
- Хүчээ нэгтгэж, хурд, цар хүрээний **стратегийн түншлэлийг бий болгож** хурдац, цар хүрээгээ нэмэгдүүлэх
- **Хэрэглэгчийн харилцааны** үр өгөөжийг авч үзэх
- Компаний **тогтвортой байдлын стратегид** уялдуулах

ЭМЗЭГ ЦЭГИЙН ҮНЭЛГЭЭ

HSA, амьдралын мөчлөг ба нөлөөллийн ангиллууд

"Хенкел Тогтвортой байдлын Мастер"

Эмзэг цэгийн үнэлгээ

Эмзэг цэгийн үнэлгээний жишээ

Эмзэг цэгийн үнэлгээний жишээ

Нийт оноо: ЭМЗЭГ ЦЭГүүдийн # илрэл (өндөр нөлөөтэй)

- = өндөр нөлөөтэй (ЭМЗЭГ ЦЭГ)
- = дунд зэрэг нөлөөтэй
- = бага нөлөөтэй

Source: REWE Group

Эмзэг цэгийн үнэлгээ (HSA)

Давуу болон сул талууд

- + Нийлүүлэлтийн сүлжээнд хамгийн их хамааралтай эрсдлийг үр дүнтэй тодорхойлох боломжийг олгодог
- + Уян хатан арга зүй нь янз бүрийн орчин, нөхцөлд ашиглах боломжийг олгодог
- + Ижил төстэй салбарын үзүүлэлтүүдтэй харьцуулах боломжтой
- + Илэрцүүд нь мэдээлэл түгээхэд хэрэгтэй байж болно (CO₂-ийн ул мөр)
- Нарийвчилсан тооцоолол байхгүй
- Өрсөлдөгчидтэй харьцуулалт хийх боломжгүй (зөвхөн чанарын үзүүлэлтээр үнэлгээ хийдэг учир)
- Бүтээгдэхүүний амьдралын мөчлөгийн анализтай нарийвчлалын түвшинд харьцуулашгүй (гэхдээ ихэвчлэн хангалттай)

Эмзэг цэгийн үнэлгээ (HSA)

Групп дасгал

Завсарлага

15min.

Тогтвортой байдлын удирдлагын үндсэн аргачлал

- Тогтвортой ханган нийлүүлэлтийн менежмент (SSCM)

20 мин.

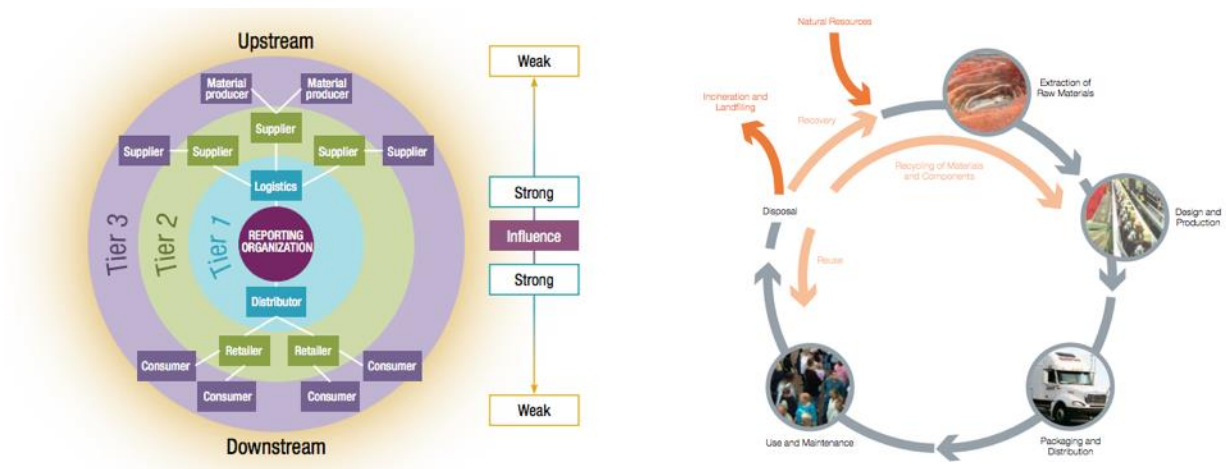

Тогтвортой нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний удирдлага

Тодорхойлолт

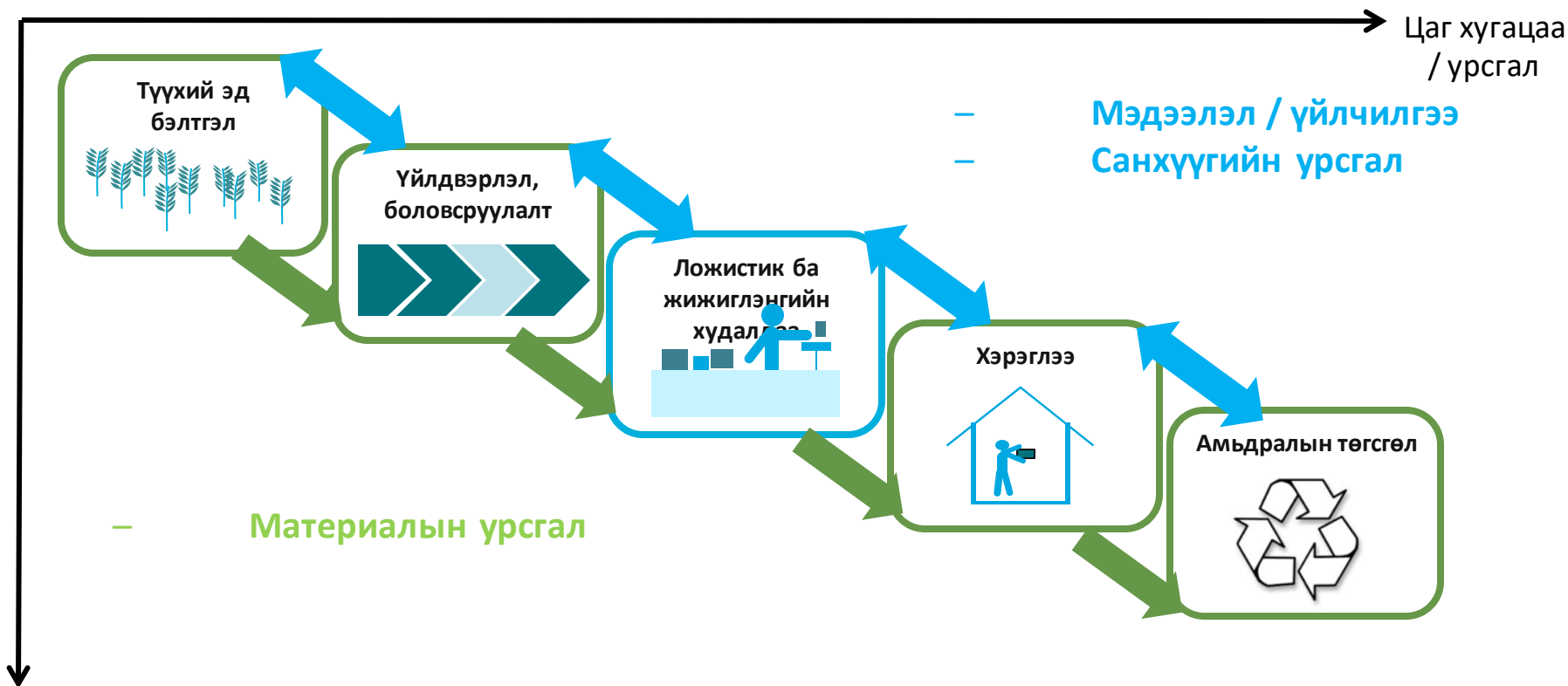
“Тогтвортой нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний менежмент (SSCM) нь материал, мэдээлэл, хөрөнгийн урсгалын менежмент болон нийлүүлэлтийн сүлжээнд байгаа компаниудын хамтын ажиллагааг хангахын зэрэгцээ тогтвортой хөгжлийн бүхий л хэмжээс, тухайлбал, үйлчлүүлэгч болон оролцогч талуудын шаардлагаас хамааран эдийн засаг, байгаль орчин, нийгмийн зорилтуудыг нэгтгэх юм. ”

Seuring / Müller (2008)

Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээ гэж юу вэ?

Хялбаршуулсан гинжин хэлхээний жишээ

Үнэ цэнэ
бий болгох

Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээн дэх тогтвортой байдал

Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээн дэх тогтвортой байдлын удирдлага

SSCM-ийг хэрэгжүүлэх

Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээн дэх тогтвортой байдлын удирдлага

SSCM-ийг хэрэгжүүлэх

(Нийлүүлэгч) ёс
зүйн дүрэм

Нийлүүлэлтийн сүлжээнд байгаа бүх
түншүүд дагаж мөрдөх ёстой дүрмийн
багц

Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээн дэх тогтвортой байдлын удирдлага

SSCM-ийг хэрэгжүүлэх

Тээвэрлэлт,
хадгалалт

Утаа, зардлыг бууруулахын тулд тээвэрлэлт, хадгалах ажлыг үр дүнтэй зохион байгуулах

"Тээврийн үйл ажиллагааны хүрээнд, **бид гурван зорилго биелүүлэхийг эрмэлзэх хэрэгтэй**. Үүнд: тээврийн хэрэгсэл бүрийг бүрэн хүчин чадлаар ашиглах; тээврийн хэрэгслийг боломжит хамгийн бага км жолоодох; хамгийн үр ашигтай техник ашиглах. Эдгээр бүх хүчин чармайлт нь **тогтвортой байдал, мөн үйл ажиллагааны үр ашгийг дээшлүүлдэг**. "

Элизабет Фрэтхайм, Walmart-ын бизнесийн стратеги, тогтвортой байдлын захирал
Эх сурвалж: O'Reilly, Joseph, (2013)

Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээн дэх тогтвортой байдлын удирдлага

SSCM-ийг хэрэгжүүлэх

Тогтвортой сав
баглаа боодол

Ашигласан баглаа боодлын хэмжээг багасгах, энэ нь тогтвортой эсэхийг нягтлах

- 5R-ийн зарчмуудыг мөрдөх - Устгах, бууруулах, дахин ашиглах, шинэчлэх, дахин боловсруулах
- Хамгийн бага материалыг ашиглаж, хамгийн бага эзэлхүүнийг гаргаж, аюулгүй сав баглаа боодлыг хадгалахын зэрэгцээ тээвэрлэлт, түгээлтийн үр ашгийг оновчтой болгох
- Дахин боловсруулсан материалын хэрэглээг нэмэгдүүлэх
- Дахин боловсруулалтын боломжыг нэмэгдүүлэх
- Шинэ сав баглаа боодлын материал (жишээ нь био материалд суурилсан түүхий эд), байгальорчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулдаг процессуудыг анхааралдаа авах
- PVC (polyvinyl chloride) хэрэглэхээс зайлсхийж техникийн өөр хувибаруудыг сонгох
- Сэргээх, устгах зөв сонголтуудыг үйлчлүүлэгч, хэрэглэгчдэд хүргэх

Эх сурвалж: Метро 2016

Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээн дэх тогтвортой байдлын удирдлага

SSCM-ийг хэрэгжүүлэх

Эргэн мөшгөх
тогтолцоо

Бүтээгдэхүүнийг түүхий эд худалдан
авахаас эцсийн бүтээгдэхүүн хүртэл эргэн
мөшгөх тогтолцоо

“Эргэн мөшгөх тогтолцоо гэдэг нь бүтээгдэхүүн, эд анги, материалын түүх, түгээлт, байршил, хэрэглээ зэргийг тодорхойлох чадамж бөгөөд, эргэн мөшгөснөөр тогтвортой байдлын найдвартай байдлыг хүний эрх, хөдөлмөр эрхлэлт (эрүүл мэнд, аюулгүй байдал), байгаль орчин болон авлилгын эсрэг зэрэг үзүүлэлтүүдийн хүрээнд бий болгоход ашиглагдана”

(BSR/UNGC 2016)

- Гадны гэрчилгээнд онцгой ач холбогдол бүхий эргэн мөшгих тогтолцоо!

Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээн дэх тогтвортой байдлын удирдлага

Давуу талууд

Нөөцийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх

Бизнесийн нэмэлт боломжуудыг нээх

Компанийн нэр хүндэд сайн

Худалдан авах ажиллагааны шаардлагыг илүү нарийвчлан тодорхойлох

Нийлүүлэгчийн үйл ажиллагааг сайжруулах

Асуулт хариулт

Төгсөв, дүгнэлт

I өдөр

15 мин.

Хөтөлбөр

Өнөөдөр юу сурсан бэ?

1 дэх
өдөр

Тогтвортой байдлын талаархи
бизнесийн хүрээн дэхь ойлголт

Тогтвортой байдлын бизнесийн
судалгаа

Зах зээл дээрх тогтвортой байдал
болон нэхмэл бүтээгдэхүүнүүд

Тогтвортой байдлын менежментийн
үндсэн арга зүй

2
дахь
өдөр

Тогтвортой байдлын
гэрчилгээжүүлэлтийг байгаль орчин,
нийгмийн менежментэд ашиглах

Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль
орчин, нийгмийн менежментийн
шилдэг туршлагуудын зөвлөмж

Сургалт, шилдэг туршлагыг хуулбарлах
аргачлал

Төлөвлөгөө

2 дахь өдөр

Хөтөлбөр

Маргаашын хөтөлбөр

1 дэх
өдөр

Тогтвортой байдлын талаархи
бизнесийн хүрээн дэхь ойлголт

Тогтвортой байдлын бизнесийн
судалгаа

Зах зээл дээрх тогтвортой байдал
болон нэхмэл бүтээгдэхүүнүүд

Тогтвортой байдлын менежментийн
үндсэн арга зүй

2
дахь
өдөр

Тогтвортой байдлын
гэрчилгээжүүлэлтийг байгаль орчин,
нийгмийн менежментэд ашиглах

Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль
орчин, нийгмийн менежментийн
шилдэг туршлагуудын зөвлөмж

Сургалт, шилдэг туршлагыг хуулбарлах
аргачлал

Хөтөлбөр 2 дахь өдөр

Практик зөвлөмж

14:00 – 14:15	Нээлт
14:15 – 15:00	Байгаль орчин, нийгмийн удирдлага болгон тогтвортой байдлын гэрчилгээ
15:00 – 16:00	Цайны завсарлага
16:00 – 16:15	Сайн Дурын Үйл Ажиллагааны Дүрмийг (СДҮАД) Монголын нэхмэлийн салбарын анхан шатны сурталгчилгааны хэрэгсэл болгох ашиглах
16:15 – 17:35	Цайны завсарлага
17:35 – 17:50	Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль орчин, нийгмийн удирдлагын зөвлөмж болон сайн туршлагууд
17:50 – 18:10	Сургалтыг хуулбарлах, гүнзгийрүүлэх цаашдын чиг баримжаа
18:10 – 18:30	II өдрийн хаалт

Сургагч багш нарын сургалт

Тогтвортой байдлын гэрчилгээ, шошгожуулалт

II өдөр

Cristina Fedato, Pawel Zylka & Jana Brauer

2020 оны 8 сарын 19, Улаанбаатар, Вупперталь

www.scp-centre.org

COLLABORATING CENTRE ON SUSTAINABLE
CONSUMPTION AND PRODUCTION

INVESTING
IN A GOOD
LIFE

Хөтөлбөр

Өнөөдрийн хөтөлбөр

1 дэх
өдөр

Тогтвортой байдлын талаархи
бизнесийн хүрээн дэхь ойлголт

Тогтвортой байдлын бизнесийн
судалгаа

Зах зээл дээрх тогтвортой байдал
болон нэхмэл бүтээгдэхүүнүүд

Тогтвортой байдлын менежментийн
үндсэн арга зүй

2
дахь
өдөр

Тогтвортой байдлын
гэрчилгээжүүлэлтийг байгаль орчин,
нийгмийн менежментэд ашиглах

Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль
орчин, нийгмийн менежментийн
шилдэг туршлагуудын зөвлөмж

Сургалт, шилдэг туршлагыг хуулбарлах
аргачлал

Хөтөлбөр 2 дахь өдөр

Практик зөвлөмж

14:00 – 14:15	Нээлт
14:15 – 15:00	Байгаль орчин, нийгмийн удирдлага болгон тогтвортой байдлын гэрчилгээ
15:00 – 16:00	Цайны завсарлага
16:00 – 16:15	Сайн Дурын Үйл Ажиллагааны Дүрмийг (СДҮАД) Монголын нэхмэлийн салбарын анхан шатны сурталгчилгааны хэрэгсэл болгох ашиглах
16:15 – 17:35	Цайны завсарлага
17:35 – 17:50	Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль орчин, нийгмийн удирдлагын зөвлөмж болон сайн туршлагууд
17:50 – 18:10	Сургалтыг хуулбарлах, гүнзгийрүүлэх цаашдын чиг баримжаа
18:10 – 18:30	II өдрийн хаалт

Тойм

I өдөр

15 мин.

Хөтөлбөр

Өчигдөр юу сурсан бэ?

1 дэх
өдөр

Тогтвортой байдлын талаархи
бизнесийн хүрээн дэхь ойлголт

Тогтвортой байдлын бизнесийн
судалгаа

Зах зээл дээрх тогтвортой байдал
болон нэхмэл бүтээгдэхүүнүүд

Тогтвортой байдлын менежментийн
үндсэн арга зүй

2
дахь
өдөр

Тогтвортой байдлын
гэрчилгээжүүлэлтийг байгаль орчин,
нийгмийн менежментэд ашиглах

Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль
орчин, нийгмийн менежментийн
шилдэг туршлагуудын зөвлөмж

Сургалт, шилдэг туршлагыг хуулбарлах
аргачлал

Гэрчилгээжүүлэлтийг Байгаль орчин + Нийгмийн удирдлагад ашиглах

- Тогтвортой байдлын гэрчилгээ олгох үндэслэл
- Нэхмэлийн салбарын холбогдох стандартуудын танилцуулга
- Тогтвортой байдлын гэрчилгээжүүлэлт ба Сайн Дурын Үйл Ажиллагааны Дүрэм (СДҮАД)

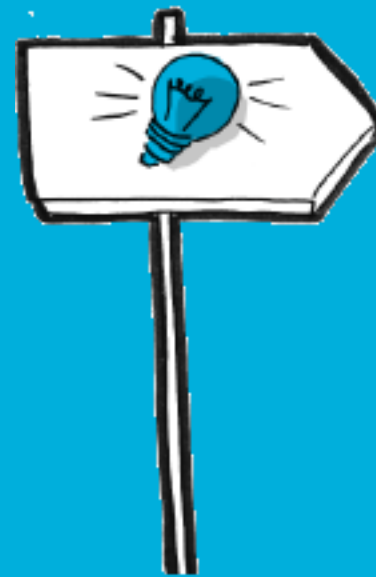
120 мин.

Гэрчилгээжүүлэлтийг Байгаль орчин, Нийгмийн удирдлагад ашиглах

➤ Тогтвортой байдлын гэрчилгээ олгох үндэслэл

15 мин.

Эко шошго гэж юу вэ?

Тодорхойлолт

Тодорхой стандарт, шалгуурт үндэслэн байгаль
орчинд ээлтэй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ,
компанийг илэрхийлэх зориулалттай шошго
эсвэл лого

Эко шошго ямар үүрэг гүйцэтгэдэг вэ?

Хэрэглэгчийн үүднээс

- Байгаль орчны үзүүлэлтийг илэрхийлнэ
- Байгууллагын нэр хүндийн менежмент
- Хэрэглэгчийн боловсрол
- Нийлүүлэлтийн сүлжээний зохицуулалт

Өндөр хөгжилтэй орнуудад өрхийн хэрэглээ шууд болон шууд бус байдлаар хүлэмжийн хийн ялгаруулалтын 70 гаруй хувийг эзэлдэг!

Эко шошго ямар үүрэг гүйцэтгэдэг вэ?

Худалдан авагчдын үүднээс

Нэн тэргүүнд: Худалдан авагчдыг **БҮТЭЭГДЭХҮҮНТЭЙ ХОЛБООГҮЙ**, байгаль орчны хамгаалалтай холбогдолтой мэдээллээр хангах.

Зах зээл дээр **төгс харилцаа холбоо байхгүй.**

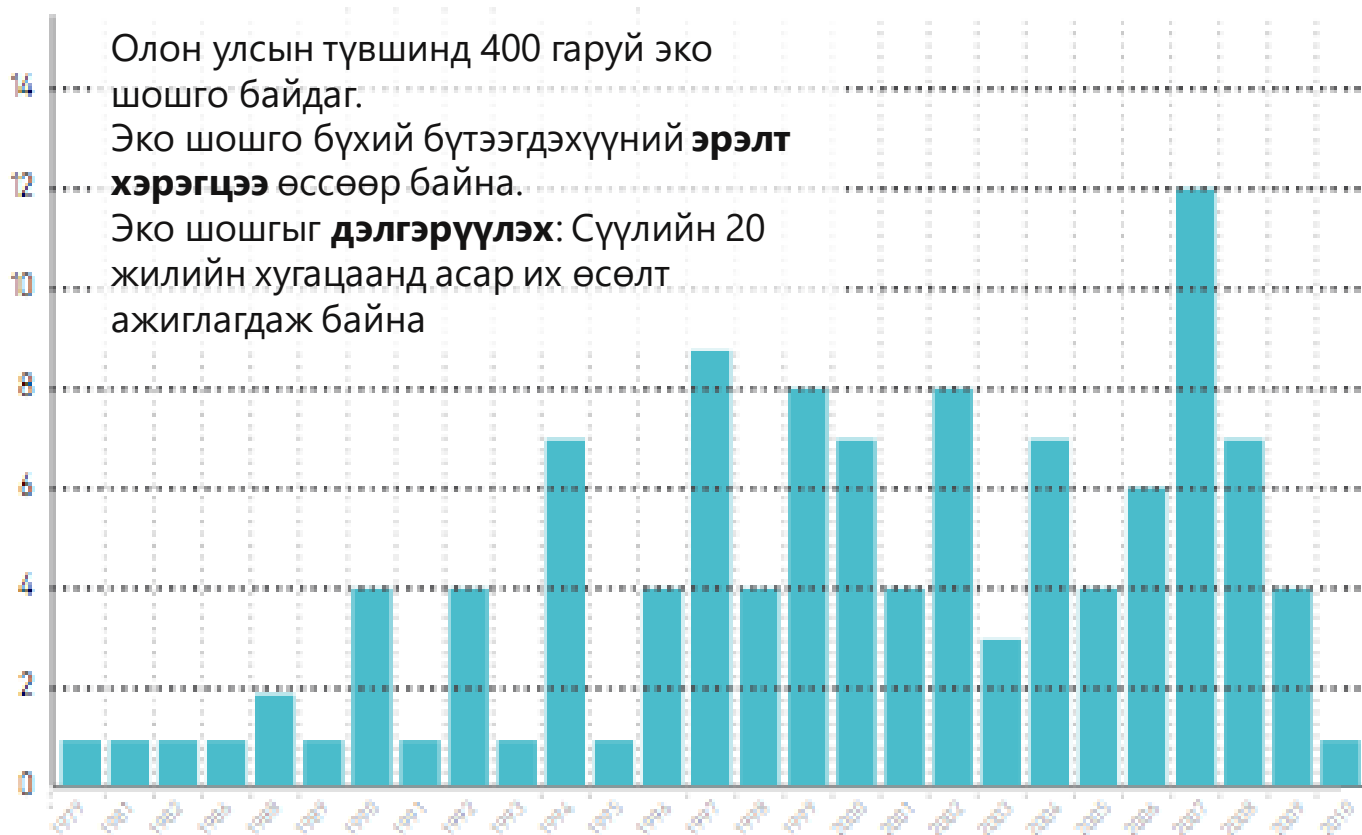
➤ Яагаад Эко шошго гэж?:

Зах зээл дээрхи байгалийн гаралтай бүтээгдэхүүний үнийг (эко шошгогүйгээр боломжгүй) тодорхойлох боломжтой байдаг.

Тогтвортой байдлын гэрчилгээний хөгжүүлэлт

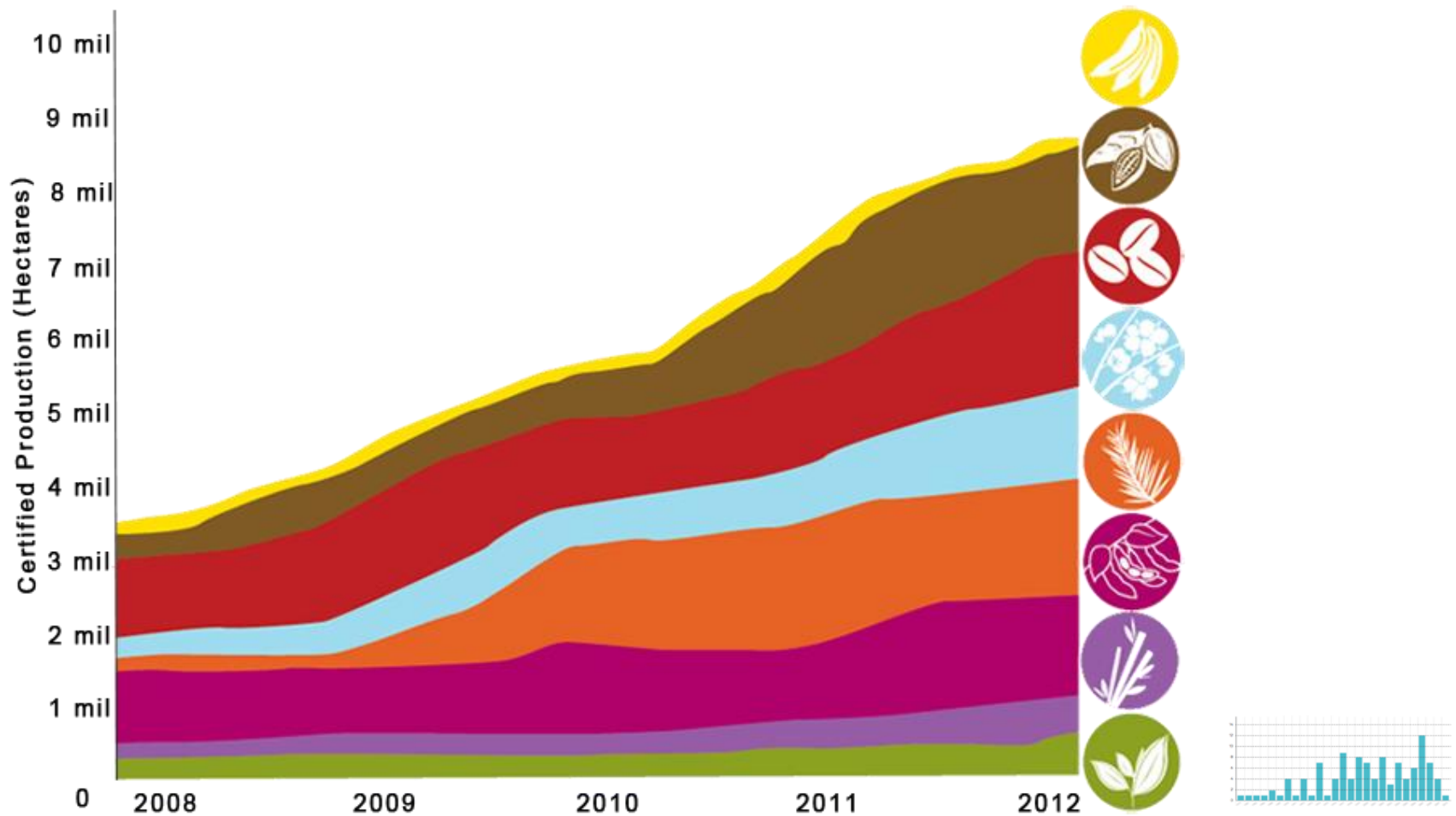
Сүүлийн 20 жилийн хугацаан дахь тогтвортой байдлын шинэ шошгонуудын өсөлт

Эх сурвалж: 2010 Global Ecolabel Monitor

Эко шошгоны өнөөгийн байдал

Стандартын шаардлагад нийцсэн үйлдвэрлэлийн огцом өсөлт

Гэрчилгээжилтийн давуу тал

- ✓ Өөрийнхөө тогтвортой байдлын талаар найдвартай мэдээлэл өгөх (Greenwashing !!!)

- ✓ **Хэрэглэгчдийн сонирхлыг** татах чадвараа нэмэгдүүлэх (тогтвортой ноолуурыг борлуулалтын стратеги болгон ашиглах)

- ✓ **Өсөн нэмэгдэж буй тогтвортой, баталгаа бүхий бүтээгдэхүүний зах зээлд** нэвтрэх

- ✓ Хэрэглэгчдэд өгөх **эргэн мөшгөх тогтолцооны мэдээлэл, итгэлцлийг** сайжруулах

- ✓ Бүтээгдэхүүний **үнэлэмж нэмэгдэх**

- ✓ **Үйл ажиллагааны үр ашиг** нэмэгдэх (эрчим хүч, нөөцийн үр ашиг, бүтээмж)

- ✓ Байгаль орчин, нийгэмд **эерэг нөлөө** үзүүлэх

Гэрчилгээжүүлэлт

- Эрх бүхий, хараат бус байгууллага нь гэрчилгээ горилогч хуулийн этгээдийг тодорхой стандарт, шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг **үнэлэн, баталгаажуулдаг** албан ёсны журам
- Хуулийн этгээд нь гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлагуудыг беилүүлсэн болохыг нотолсон **гэрчилгээ** авдаг
- Гэрчилгээжүүлэлт **тогтмол хийгддэг** (жишээ нь: GOTS: жил бүр гэржилгээжүүлэлт хийдэг)
- Тогтвортой байдлын гэрчилгээ нь бизнесийн **байгаль орчин, нийгмийн байдлыг** үнэлдэг

Гэрчилгээний төрөл

Шошгоны төрөл	Жишээ нь
I төрөл (ISO 14024): Бүтээгдэхүүний байгаль орчны ерөнхий давуу талыг харуулсан бүтээгдэхүүн дээр байгаль орчны шошго ашиглах зөвшөөрөл олгодог сайн дурын, олон төрлийн шалгуурт суурилсан, гуравдагч этгээдээс олгодог.	Европын холбооны Eco-Label; Германы Blue Angel, Нордикийн Swan; Японы Eco Mark, АНУ-н Green Seal
II төрөл (ISO 14021): Үйлдвэрлэгчид, импортлогчид, дистрибьютерүүд, жижиглэн худалдаачид бие даасан гуравдагч этгээдийн гэрчилгээгүйгээр өөрсөддөө олгодог шошго.	Мэдэгдэл, лого, сурталчилгаа, ж.нь. "100% дахин боловсруулсан цаас".
III төрөл (ISO 14025): Гуравдагч этгээдээс тогтоосон параметруудийн урьдчилан тогтоосон ангиллын дагуу, бүтээгдэхүүний амьдралын мөчлөгийн үнэлгээнд тулгуурлан бүтээгдэхүүний байгаль орчны тоон мэдээлэл олгодог сайн дурын багууллага.	Эко профиль; Байгалийн бүтээгдэхүүний тунхаглал (EPD) системүүд

Гэрчилгээний төрөл

Удирдлагын системд суурилсан шошго

Байгууллагууд байгаль
орчны болон чанарын
асуудлуудаа
шийдвэрлэн
менежментийн
системээ
баталгаажуулахын
тулд ашигладаг
(жишээ нь ISO14001,
9001)

Гүйцэтгэлд суурилсан шошго

Бусад бүх шошгууд нь
зөвхөн тогтвортой
эсэхийг тодорхойлдог
бол энэ шошгоны
төрөл нь тогтвортой
байдлын түвшинг
харуулж чаддаг,
(жишээ нь, эрчим
хүчний хэмнэлтийн
шошго)

Урьдчилан сэргийлэх шошго

Бүтээгдэхүүнтэй
зөв харьцахад
хэрэглэгчийн
анхаарлыг
хандуулхад
ашигладаг (жишээ
нь дахин
боловсруулалтын
тэмдэг гэх мэт)

Нэг удаагийн шошго

Эдгээр шошгууд нь
гуравдагч этгээдийн
хяналт,
баталгаажуулалтын
тогтолцоотой бөгөөд
бүтээгдэхүүний
тодорхой бүлгүүд
болон тогтвортой
байдлыг илтгэдэг
(жишээ нь Rainforest
Alliance, Fairtrade)

Гэрчилгээжүүлэлтийн жишээнүүд

Удирдлагын системд суурилсан шошго

Удирдлагын системд суурилсан шошго

Байгууллагууд байгаль
орчны болон чанарын
асуудлыг шийдвэрлэн
менежментийн
системээ
баталгаажуулахын
тулд ашигладаг
(жишээ нь ISO14001,
9001)

Гэрчилгээжүүлэлтийн жишээнүүд

Гүйцэтгэлд суурилсан шошго

Гүйцэтгэлд суурилсан шошго

Бусад бүх шошгууд нь зөвхөн тогтвортой эсэхийг тодорхойлдог бол энэ шошгын төрөл нь тогтвортой байдлын түвшинг харуулж чаддаг, (жишээ нь, эрчим хүчний хэмнэлтийн шошго)

A⁺⁺⁺

A⁺⁺

A⁺

A

B

C

D

Гэрчилгээжүүлэлтийн жишээнүүд

Урьдчилан сэргийлэх шошго

Урьдчилан сэргийлэх шошго

Бүтээгдэхүүнтэй
зөв харьцахад
хэрэглэгчийн
анхаарлыг татхад
ашигладаг (жишээ
нь дахин
боловсруулалтын
тэмдэг гэх мэт)

Гэрчилгээжүүлэлтийн жишээнүүд

Нэг удаагийн шошго

Нэг удаагийн шошго

Эдгээр шошгууд нь
гуравдагч этгээдийн
хяналт,
баталгаажуулалтын
тогтолцоотой бөгөөд
бүтээгдэхүүний
тодорхой бүлгүүд
болон тогтвортой
байдлыг илтгэдэг
(жишээ нь Rainforest
Alliance, Fairtrade)

Гэрчилгээжүүлэх үйл явц

GOTS баталгаажуулалтын товч танилцуулга

- ЧУХАЛ: Гэрчилгээжүүлэх үйл явц нь **хамгийн сүүлийн алхам юм!**
- GOTS-ийн гэрчилгээжүүлэлтийг **зөвшөөрөгдсөн байгууллагаас** хийнэ
- Гэрчилгээг **жил бүр** шинэчлэх шаардлагатай байдаг
- Гэрчилгээжүүлэлтийн өртөг нь компаний интеграцийн зэрэгээс хамаарна:
 - Алхам тус бүр нь ойролцоогоор 1/2-1 хоног зарцуулдаг (зардал нь гэрчилгээжүүлэгч байгууллагаас хамаардаг)
- **Нэмүү өртгийн сүлжээний бүх үе шатыг** гэрчилгээжүүлэх шаардлагатай!

Гэрчилгээжүүлэлтийг Байгаль орчин, Нийгмийн удирдлагад ашиглах

- Нэхмэлийн салбарын холбогдох
стандартуудын танилцуулга

45 мин.

Харьцуулсан дүн шинжилгээ

Нэхмэл салбарын тогтвортой байдлын холбогдох стандартууд

STeP EcoLab Mongolia төслийн хүрээнд дэлхийн нэхмэлийн тогтвортой байдлын хамгийн тохиромжтой стандартуудыг харьцуулсан шинжилгээнд оруулсан болно.

Зорилго

Стандарт тус бүрийн ач холбогдлыг Монголын ноос, ноолуурын салбарт зориулан үнэлэх

Шалгуурууд

- **Бат бөх байдал** (стандарт нь Байгаль орчин, Нийгмийн асуудлуудыг хэр сайн тусгасан эсэх)
- **Тохиромжтой байдал** (Богино хугацаанд Монгол Улсад хэр нийцэх эсэх)
- **Зах зээлийн хамаарал** (Зорилтот зах зээлд хэр зэрэг хамааралтай эсэх)

Харьцуулсан дүн шинжилгээ

Дүн шинжилгээнд хамрагдсан стандартууд

GOTS

Responsible Wool Standard

IVN Naturtextil BEST

Nordic Ecolabel

STeP by Oekotex

(ISO 14001)

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

Дэлхийн органик нэхмэлийн стандарт (GOTS)

Баримт

- Нэхмэлийн тогтвортой байдлын дэлхийн тэргүүлэгч стандарт
- ОТА (АНУ), IVN (Герман), Хөрсний нийгэмлэг (Их Британи), JOCA (Япон) гэсэн дөрвөн гишүүн байгууллагаас боловсруулж, удирдан зохион байгуулдаг.

Эмзэг цэгүүдийг хамарсан байдал

Түүхий эд бэлтгэл	Боловсруулалтын түвшин
Хэсэгчилэн хамарсан	Бүтэн хамарсан

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

Дэлхийн органик нэхмэлийн стандарт (GOTS)

Боломжит байдал / Сорилтууд

- Усны хэрэглээ
- Хаягдал усны ариутгал (УБ хотын цэвэрлэх байгууламжын чадавхи дутмаг)
- Хатуу хог хаягдлыг зайлуулах (УБ хотын цэвэрлэх байгууламжын чадавхи дутмаг)

Зах зээлийн хамаарал

- 2018 онд 6000 орчим гэрчилгээ авсан үйлдвэрүүд, гол төлөв Европ, Хойд Америк, Японд үйл ажиллагаа явуулж байсан.
- Томоохон жижиглэн худалдааны сүлжээ дэлгүүрүүд GOTS гэрчилгээтэй нэхмэл эдлэлийг худалдаалах болсон

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

IVN Naturtextil BEST

Баримт

- Арьс шир, нэхмэлийн салбарын 100 гаруй компаниудаас бүрдсэн холбоо
- Бараг бүхэлдээ GOTS-ийн шаардлагуудыг багтаасан, зарим тохиолдолд GOTS-ийн шаардлагуудас өндөр шаардлагатай байдаг (IVN нь GOTS-ийн гишүүн)

Эмзэг цэгүүдийг хамрсан байдал

Түүхий эд бэлтгэл	Боловсруулалтын түвшин
Хэсэгчилэн хамарсан	Бүтэн хамарсан

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

IVN Naturtextil BEST

Боломжит байдал / Сорилтууд

- GOTS-тай ижил (шалгуур адилхан)

Зах зээлийн хамаарал

- IVN нь зөвхөн Герман хэлтэй зах зээлд хамааралтай (DE/AT/CH)
- Эдгээр зах зээл дээр GOTS нь бас нэр хүндтэй
- Тиймээс зөвхөн 40 орчим брэнд нь IVN Best-ээр гэрчилгээ авсан байдаг
 - IVN нь зах зээлийн хүртээмжийн хувьд бус Байгаль орчин, Нийгмийн шалгууруудын хувьд чухал юм!

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

STeP by OEKOTEX

Баримт

- Европ, Японы нэхмэл, арьс ширний экологийн чиглэлээр ажилладаг 18 бие даасан олон улсын судалгаа, шинжилгээний байгууллагууд
- Нэхмэл, арьс ширний үйлдвэрлэлийн гэрчилгээ
- STeP-ээс бусад хэд хэдэн стандартууд байдаг: Standard 100, Made in Green, Leather Standards, Eco Passport, Detox to zero

Эмзэг цэгүүдийг хамарсан байдал

Түүхий эд бэлтгэл	Боловсруулалтын түвшин
Хамраагүй	Бүтэн хамарсан

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

STeP by OEKOTEX

Боломжит байдал / Сорилтууд

- CO2 ялгаруулалтын менежмент (энэ салбарт хараахан тооцоолоогүй)
- Ариутгах татуургын цэвэрлэгээ (УБ хотын цэвэрлэх байгууламжын хүчин чадал дутмаг)
- Oeko-Tex-ийн STeP-д түүхий эд бэлтгэлийн түвшинд ямар ч шалгуур байхгүй!

Зах зээлийн хамаарал

- Баруун Европын 100 гаруй фирмүүд STeP Oeko-Tex ашигладаг
- Азиас 250 үйлдвэрлэгч, АНУ-аас 1, Африкаас 3
- Бараг 100 улс оронд ашиглагдаж байгаа
- Олонд танигдсан, тэргүүлэгч стандарт

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

Responsible Wool Standard

Баримт

- Ноос, ноосон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд явцад амьтны халамж, газар хамгаалахад ашиглагдана
- Олон улсын ажлын хэсэг хариуцан ажилладаг (H&M, Textile Exchange)

Эмзэг цэгүүдийг хамарсан байдал

Түүхий эд бэлтгэл	Боловсруулалтын түвшин
Хэсэгчлэн хамарсан	Хамраагүй

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

Responsible Wool Standard

Боломжит байдал / Сорилтууд

- Түүхий эд бэлтгэлийн түвшинд тавигдах шаардлагыг монголын нөхцөлд хараахан хангах боломжгүй
- Үйлдвэрлэлийн түвшинд ямар нэгэн шаардлага тавиагүй тул үйлдвэрлэгчид богино хугацаанд авч хэрэгжүүлхэд ямар нэг хязгаарлалт байхгүй

Зах зээлийн хамаарал

- Өмнөд Америк (Аргентин) болон Ази (Хятад) -д төвлөрсөн 250 орчим байгууллага гэрчилгээ авсан
- Esprit, Vaude, Patagonia болон бусад брендүүд ашигладаг

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

Nordic Ecolabel

Баримт

- Нордикийн орнуудад зориулсан сайн дурын эко шошгожуулалтын схем
- Бүтээгдэхүүнтэй холбоотой амьдралын мөчлөгийн бүх үе шаттай холбоотой шалгуурууд
- Шаардлагуудыг үргэлж шинэчлэн боловсруулагддаг

Эмзэг цэгүүдийг хамарсан байдал

Түүхий эд бэлтгэл	Боловсруулалтын түвшин
Үл ялиг хамардаг	Бүтэн хамарсан

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

Nordic Ecolabel

Боломжит байдал / Сорилтууд

- Хаягдал усны менежмент (дэд бүтэц шаардлагатай)
- Хатуу хаягдал, лаг зайлуулах (дэд бүтэц шаардлагатай)

Зах зээлийн хамаарал

- 60 бүтээгдэхүүний төрөл, 200 нэр төрлийн бүтээгдэхүүнд авах боломжтой
- Нордикийн орнуудад 25,000 нэр төрлийн бүтээгдэхүүн худалдаалагдаж байна
- Нордикийн орнуудад маш их алдартай (DK/NO/SE): 20 хэрэглэгчдийн 9 нь уг шошгыг мэддэг

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

ISO 14001

Баримт

- Байгууллагын байгаль орчны менежментийн системийн норм тогтоох олон улсын стандарт
- Байгаль орчны менежментийн дотоод системийн олон улсын лавлах хэмээн үздэг
- Бүтээгдэхүүний түвшинд ашиглагддаггүй
- Тиймээс тогтсон гэрчилгээжүүлэлтийн схем байдаггүй

Эмзэг цэгүүдийг хамарсан байдал

Түүхий эд бэлтгэл	Боловсруулалтын түвшин
Шууд бус хамардаг	Шууд бус хамардаг

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

ISO 14001

Боломжит байдал / Сорилтууд

- Монголын ноос ноолуурын салбарын бүх үйлдвэрлүүдэд боломжтой
- Байгууллагын Байгаль орчин, Нийгмийн удирдлагын тогтолцоог хэрэгжүүлэхэд маш хэрэгтэй эхний алхам

Зах зээлийн хамаарал

- Бүтээгдэхүүний түвшинд ISO гэрчилгээжүүлэлтийн хамаарал байхгүй
- Худалдан авагчид төдийлөн мэддэггүй
- ISO гэрчилгээг доорхи байдлаар ойлгох хэрэгтэй:
 - Нийлүүлэлтийн сүлжээн дэх түншүүдэд дохио өгөх хэрэгсэл
 - Байгаль орчин, Нийгмийн менежментийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэлтэд өөрийгөө үнэлэх/бэлтгэх хэрэгсэл

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

Судалгааны хураангуй

Стандарт	Түүхий эд бэлтгэл	Боловсруулалтын түвшин
GOTS	Хэсэгчлэн хамарсан	Бүрэн хамарсан
IVN Naturtextil BEST	Хэсэгчлэн хамарсан	Бүрэн хамарсан
STeP by OEKOTEX	Хамраагүй	Бүрэн хамарсан
RWS	Бүрэн хамарсан	Хамраагүй
Nordic Ecolabel	Үл ялиг хамарсан	Бүрэн хамарсан
ISO 14001	Шууд бус хамарсан	Шууд бус хамарсан

Нэхмэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээ

Судалгааны хураангуй

Асуулт хариулт

Завсарлага

15 мин.

Гэрчилгээжүүлэлтийг Байгаль орчин, Нийгмийн удирдлагад ашиглах

- Тогтвортой байдлын гэрчилгээ ба Сайн Дурын
Үйл Ажиллагааны Дүрэм

60 мин.

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

СДҮАД нь энэхүү бичиг баримтаар боловсруулагдсан тогтвортой үйлдвэрлэлийн шаардлагуудыг гэрээнд гарын үсэг зурсан талууд сайн дурын үндсэн дээр дагаж мөрдхийг зөвшөөрсөн ангилал бүхий бичиг баримт юм

Зорилт:

- тухайн салбарын тогтвортой байдлын өнгө төрхийг хангах
- ердийн үйлдвэрлэлээс тогтвортой байдлын үзүүлэлтээр ялгаран, дэлхийн зах зээл дээр илүү сайн танигдан, борлуулалтаа нэмэгдүүлэх боломжийг олгоно

Эх сурвалж: <https://www.phocus-direct.de>

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

THE NEXT GENERATION OF TRUST

Итгэлцлийн шинэ эрин

The Trust Equation
Итгэлцлгийн томьёо

CFA Institute®
Future of Finance

Найдвартай
байдал
CREDIBILITY

+

Мэргэжлийн
ур чадвар
PROFESSIONALISM

=

Итгэлцэл
болон үнэлэмж
TRUST
AND VALUE

4

Ёс зүйн дүрэм хэрэгжүүлж,
өөрийн байгууллагын ёс зүйн
үүрэг амлалтыг бэхжүүлэх

70%

Хөрөнгө оруулагчдын 70% нь ёс
зүйн дүрэм мөрдлөг болгодог
байгууллагуудад итгэх итгэл
нэмэгддэг гэж үздэг

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Гэрчилгээжүүлэлт авахад давуу тал болно:

- СДҮАД-ийн шалгуурыг салбарын оролцоотой хамтран боловсруулсан бөгөөд ингэснээр тэд баримт бичигт тусгагдсан арга хэмжээнүүдээр дамжуулж өөрийн үйлдвэрийн үйл ажиллагааг бүрэн таньж мэдэх боломжтой болно
- Шалгуурыг нэн даруй биелүүлэх шаардлагагүй боловч сайжруулалтын төлөвлөгөө боловсруулж, тогтвортой үйлдвэрлэлд хүрэх ахиц дэвшлийг харуулах шаардлагатай.
- Гадны гэрчилгээжүүлэлт авахаас өмнө СДҮАД-ээр дамжуулж үйлдвэрүүд тогтвортой байдлын гүйцэтгэлийн ахицын мэдээллийг олонд таниулж, Европ, АНУ-ын холбогдох зах зээлд нэвтрэх боломжийг олгодог.

Эх сурвалж: unsplash.com

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Монголын ноос, нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн СДҮАД-ийн зорилтууд

- монгол ноос ноолуурын салбарын үйлдвэрлэлийн өнөөгийн үйл ажиллагааны байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг **сайжруулах**
- Монголын ноос, ноолуурын салбарын тогтвортой байдлыг хангаж ердийн аргаар боловсруулсан нэхмэл эдлэлээс ялгарч, дэлхийн ноос, ноолуурын зах зээлд **илүү сайн танигдах**, борлуулалтыг нэмэгдүүлэх боломжийг олгох
- Тогтвортой нэхмэл бүтээгдэхүүний эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэж буй Европ болон дэлхийн бусад зах зээлд **нэвтрэх боломжийг нэмэгдүүлэх**

Source: <https://dynamicbusiness.com.au>

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Монголын ноос, нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн СДҮАД-ийн зорилтууд

- Тогтвортой байдлын гүйцэтгэлийн үзүүлэлтийг Европын худалдан авагчид, үйлчлүүлэгчдэд үр дүнтэй хүргэх, бүтээгдэхүүний амьдралын бүх үе шатанд байгаль орчин, нийгмийн шаардлага бүхий стандартыг загвар болгон ашиглах

Source: unsplash.com

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Амжилтын чухал хүчин зүйлүүд

- Гарын үсэг зурсан үйлдвэрүүд СДҮАД-д тусгагдсан бүх шаардлагуудтай санал нэгдэх нь нэн чухал юм
- СДҮАД-ийн агуулгыг боловсруулах үйл явцад үйлдвэрүүд идэвхтэй хувь нэмэр оруулснаар эдгээр зорилтуудтай санал нэгдэж, өөрийн болгоход дөхөм болно
- Зах зээлийн хүлээлтийг салбарын чадавхийг бий болгоход тусгах хэрэгтэй

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Шалгуурын ангилал

A = анхан шатны шаардлагууд, СДҮАД нэгдэж гарын үсэг зурснаас хойш нэг жилийн дотор хэрэгжүүлнэ (голчлон байгууллагын менежментийн чадавхийг хэмжих, бүрдүүлэх).

B = ахисан шатны шалгуурууд, СДҮАД нэгдэж гарын үсэг зурснаас хойш хоёр жилийн дотор биелүүлнэ.

C = олон улсын сертификат авахад бэлтгэх шалгуурууд, салбарын жишиг үзүүлэлт болно.

D = олон улсын стандартуудын шалгуурууд, бие даан биелүүлэх боломжгүй (ж/нь: тогтвортой түүхий эдийн олдоц, үндэсний хог дахин боловсруулах тогтолцоо, шаардлагад нийцсэн химийн бодисын шинжилгээ г.м) бөгөөд хамтын ажиллагаагаа шаардлагатай.

Олон улсын стандартуудын шалгуурууд: СДҮАД нь ноос ноолуурын тогтвортой үйлдвэрлэлийг бий болгож олон улсын тэргүүлэх стандартуудад чиглэсэн амбиц бүхий арга зам хэдий ч нэр бүхий стандартуудын сертификатжуулалтууд нь энэхүү СДҮАД ороогүй, илүү нарийн шалгууруудыг биелүүлэх шаардлага тавьдаг. Хавсралт C-ээс энэхүү стандартуудын харгалзах шаардлагуудтай танилцна уу.

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Үйл явц

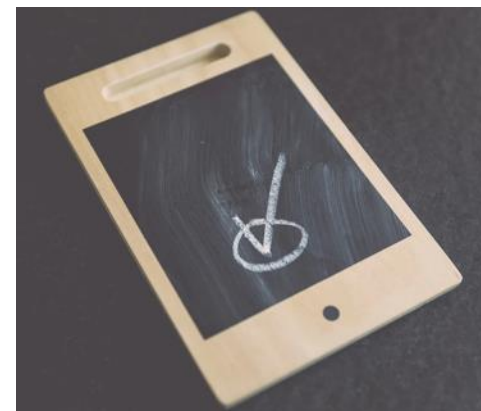
1. СДҮАД-ийг төслийн мэргэжилтнүүд боловсруулж, олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн, салбарын түвшинд хамгийн өндөр хамааралтай тогтвортой байдлын стандартуудаас бүрдүүлсэн
2. СДҮАД-ийг боловсруулж байх явцад бүх үйлдвэрүүд идэвхтэй хувь нэмрийг оруулж буй эсэхийг техникийн мэргэжилтэн хангах бөгөөд ингэснээр гишүүд нь баримт бичигт тусгагдсан арга хэмжээнүүдтэй санал нэгдэж, хэрэгжүүлэх боломжтой болно
3. Шинжээч нь үйлдвэр тус бүртэй энэхүү баримт бичгийн шаардлагын хэрэгжүүлэх боломжтой эсэхийг зөвлөлдөн, үйлдвэрүүдийн санал, хэрэгцээг нэгтгэн бүх шатанд хэрэгжүүлэх боломж бүхий зорилтуудыг тусгах юм
4. Үйлдвэрүүдээс авсан санал хүсэлтийг төслийн баг (AVSF ба CSCP) -д мэдээллэх бөгөөд энэ нь санал хүсэлтийг СДҮАД-г боловсруулах үйл явцад тусгах болно

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Үйл явц

5. Зөвлөхүүд нь үйлдвэрүүд ба төслийн багийн (AVSF ба CSCP) харилцан итгэлцэлд суурилсан, үр дүнтэй мэдээллийн солилцоог хангах харилцаа холбооны суваг болж ажилласнаар итгэмжлэл бүхий СДҮАД-ийг боловсруулах болно.
6. Зөвлөхүүд нь CSCP-ээс өгсөн СДҮАД-ийн эцсийн хувилбарыг бүх компанид танилцуулж, гарын үсэг зуруулна
7. Үйлдвэрүүд тогтоосон хугацаанд заасан шаардлагыг дагаж мөрднө
8. Гарын үсэг зурсан үйлдвэрүүд өөрсдийн тогтвортой байдлын үйл ажиллагааны тайланг жил бүр МННХ-нд илгээх бөгөөд энэ нь тэдний СДҮАД-ийн хэрэгжүүлэлтийн нотолгоо болох юм. Монголын ноос, ноолуурын холбоо жил бүр дор хаяж нэг удаа хөндлөнгийн оролцоотой аудитын ажлыг зохион байгуулна.

Эх сурвалж: unsplash.com

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

СДҮАД нь гэрчилгээжүүлэлтийн эхний алхам юм

СДҮАД нь олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн гэрчилгээг орлохгүй!

Гэхдээ:

СДҮАД нь Монголын ноос ноолуурын үйлдвэрлэгч нарын олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн тогтвортой байдлын стандартад хүрэх замаар тогтвортой үйлдвэрлэлийн үзүүлэлтээ олон улсын үйлдвэрлэгч нарт батлах анхны алхам юм.

Sources: <https://invezz.com>, <https://www.retailtechnology.co.uk>, wikipedia.org

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Дасгал: 2 хүний бүрэлдэхүүнтэй багт хуваагдана

Дүрд тоглох: Энэ бол Рагчаа,
Монгол дахь ноолуурын
үйлдвэрийн эзэн. Түүнд
яагаад СДҮАД-д нэгдэн,
шаардлагуудыг биелүүлэх
ёстойг тайлбарлана уу!

(Эхлээд багийн нэг гишүүн
Рагчаагийн дүрд орж, 5
минутын дараа солигдоно!)

Сайн дурын үйл ажиллагааны дүрэм

Дасгал 2: хоёр баг болж хуваагдана

Филайтай танилцана уу, тэрээр Европын нэгэн тансаг зэрэглэлийн брендийн тогтвортой байдал хариуцсан менежер

Алекс бол тогтвортой хэрэглээг эрмэлзэж буй Европын худалдан авагч

Тэд Монголын СДҮАД-ийн талаар хэрхэн мэдээлэл олж авч болох вэ?

Тэдэнд ямар аргаар мэдээлэл хүргэж болох вэ?

Завсарлага

15 мин.

Сайн туршлагууд

Нэхмэлийн үйлдвэрлэл дэх байгаль орчин,
нийгмийн менежмент

- Сургалтын материал
- Нэгдүгээр бүлэг: Химийн бодисын менежмент

60 мин.

Тогтвортой нэхмэлийн түншлэл

Тойм

Тогтвортой нэхмэлийн түншлэл

- 2014 онд байгуулагдсан олон талын оролцогчдоос бүрдсэн санаачлага
- Герд Мюллерийн санаачилгаар бий болсон (Германы Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн сайд)
- International Cooperation with:
 - Аюултай химийн бодисын хаягдлыг тэглэх (ZDHC)
 - Тогтвортой хувцас эвсэл (Sustainable Apparel Coalition)
 - Химийн бодисын олон улсын менежментийн стратегийн хандлага (SAICM)
 - Fair wear foundation

Модуль 1: Нэхмэлийн салбарт ашиглагддаг химийн бодисууд

Модуль 2: Химийн бодисын менежмент

Модуль 3: Good Housekeeping

Модуль 4: Хаягдал ус болон лаг цэвэршүүлэлт

Модуль 5: Эрүүл мэнд болон ажлын аюулгүй байдал

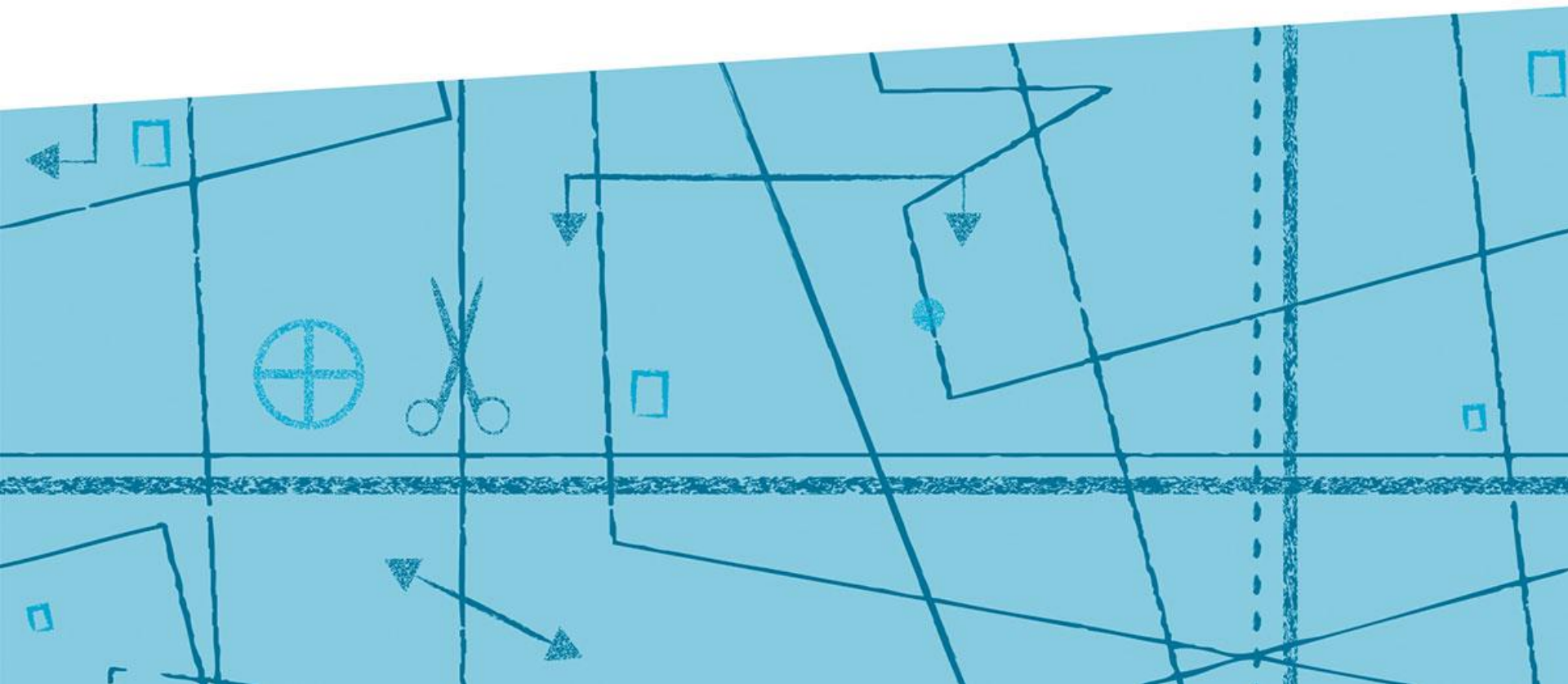
Модуль 6: Эрсдлийн судалгаа болон авах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Модуль 7: Үнэлгээ болон дараагийн алхам

Сургалтын үндсэн модулийн тойм

Химийн менежмент

Оршил

Суурь сургалтын зорилго

Нэхмэлийн хангамжийн сүлжээнд химийн зохистой менежментийн талаархи мэдлэгийг таниулан, сурталчилах, нэн ялангуяа нойтон боловсруулах явцыг чухалчлан авч үзнэ.

Агуулга

Нэхмэлийн үйлдвэрлэлийн байгаль орчны болон химийн менежмент, бохир ус, лаг цэвэрлэхтэй холбоотой бүх асуудлыг хамарна.

Химийн менежментийн олон улсын хүрээнд нэвтрүүлэх (жишээ нь SAICM, Химийн конвенц, ZDHC гэх мэт аж үйлдвэрийн санаачилгууд) ба хөдөлмөрийн аюулгүй байдал.

Хийн ялгаруулалт, хатуу хог хаягдлыг боловсруулах болон уур амьсгалын өөрчлөлт зэрэг сэдвүүд ороогүй.

Оршил

Зорилтот бүлгүүд:

Үйлдвэрлэгчид: Шийдвэр гаргагч нар болон үйлдвэрлэл хариуцсан дунд шатны менежерүүд, Хоёрдогч ханган нийлүүлэгчид (нойтон боловсруулалт)

Брендүүд: Биелүүлэлт, чанарын баталгаажуулалт, худалдан авалт, агент хариуцсан ажилтнууд

→ Анхан шатны үйлдвэрүүд болон multiplier-үүдийг нэгтэгснээр нөлөөллийг өргөжүүлэх

Хэсэгчилсэн сургалт:

Жишээ дасгал бүхий танхимын сургалт

Сурглалтын үргэлжлэх хугацаа нэг өдрөөс хэтрэхгүй

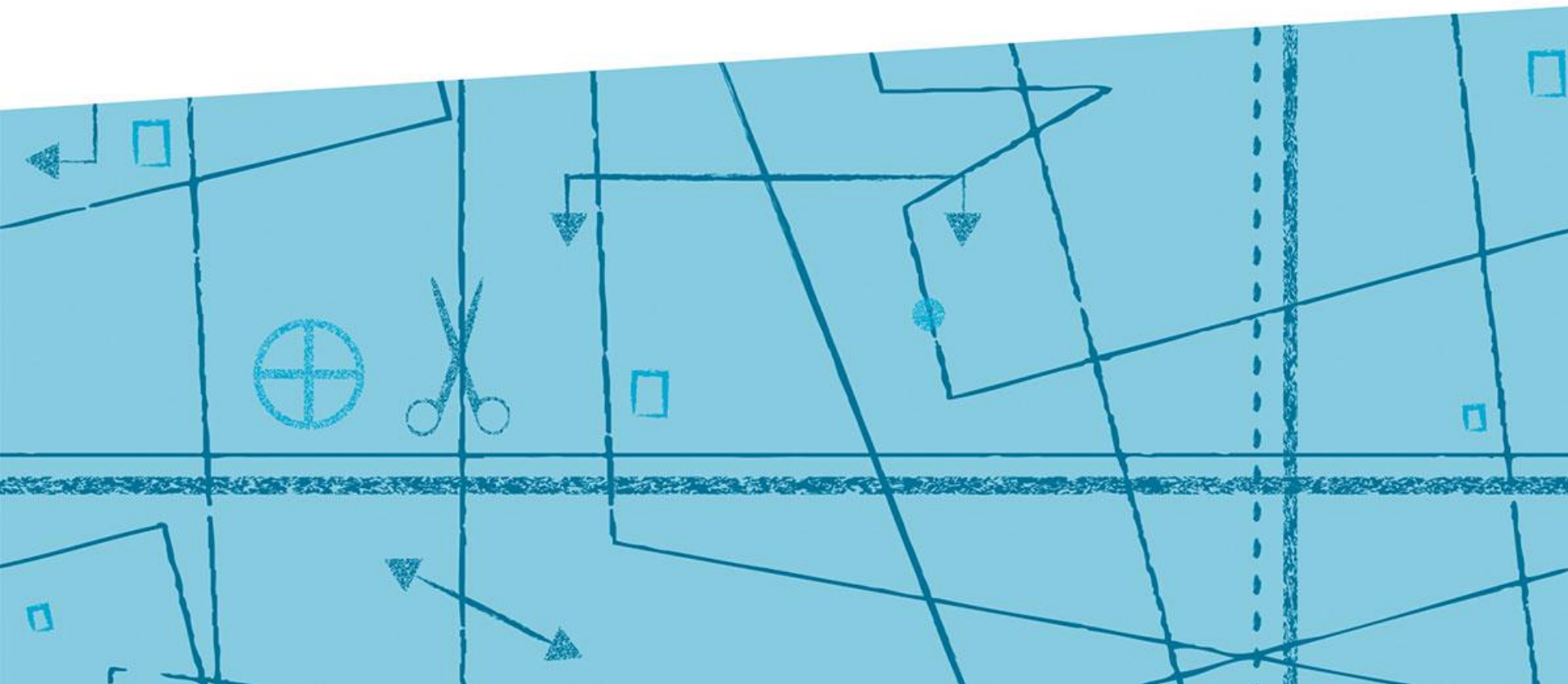

Оршил

Модуль 1: Нэхмэлийн салбарт ашиглагддаг химийн бодисууд	30 мин
Модуль 2: Химийн бодисын менежмент	90 мин
Модуль 3: Good Housekeeping	45 мин
Модуль 4: Хаягдал ус болон лаг цэвэршүүлэлт	60 мин
Модуль 5: Эрүүл мэнд болон ажлын аюулгүй байдал	60 мин
Модуль 6: Эрсдлийн судалгаа болон авах арга хэмжээний төлөвлөгөө	60 мин
Модуль 7: Үнэлгээ болон дараагийн алхам	15 мин
Нийт:	6 цаг

Нэхмэл эдлэл дэх химийн бодис
Та яагаад анхаарах ёстой вэ?

Оёдлын салбар бол дэлхий дээрх хамгийн том бохирдуулагчдын нэг юм

1. Нэхмэлийн үйлдвэрүүд дэлхийн үйлдвэрлэлийн усны бохирдлын тавны нэгийг бий болгодог ба хувцас хийхэд 20,000 - 40,000 төрлийн химийн бодис ашигладаг, тэдгээрийн ихэнх нь хорт хавдар үүсгэдэг.

2. Нэг кг даавуунд дунджаар 0.4кг химийн бодис хэрэглэдэг бөгөөд үүнд 300 орчим өөр өөр бодис агуулагддаг.

3. Нэхмэлийн салбарын ажилчид хорт хавдар үүсгэх өндөр эрсдэлтэй байдаг.

4. Угаалгын машинд угаагддаг синтетик хувцаснаас гаргадаг анхдагч бичил хуванцаруудын 35 орчим хувь нь эцэстээ байгальорчинд үлддэг

1. Эх сурвалж: <https://www.nrdc.org/issues/encourage-textile-manufacturers-reduce-pollution>, new source
2. Эх сурвалж: Schaefer, T. (2017): "Integriertes Chemikalienmanagement entlang der Textilen Kette" in ISWA (eds.) (2017) Chemikalien- und Umweltmanagement in der Textilen Kette, Kolloquium zur nachhaltigen Textilproduktion. Stuttgart: Deutscher Industrieverlag
3. Эх сурвалж: Singh, Z., Chadha, P. (2016) „Textile industry and occupational cancer”, Journal of Occupational Medicine and Toxicology, 11(39)
4. Эх сурвалж: Boucher, J. and Friot D. (2017). *Primary Microplastics in the Oceans: A Global Evaluation of Sources*. Gland, Switzerland: IUCN.

Зардлыг өөрөөсөө зайлуулах

Зардлыг өөрөөсөө зайлуулах гэдэг нь үйлдвэрлэгчдээс үүсч буй зардал боловч нийгэм бүхэлдээ хариуцдаг.

Нэхмэл эдлэл үйлдвэрлэдэг үйлдвэр нь ямар ч төлбөргүйгээр голын усанд хог хаягдлаа хаяж усыг бохирдуулсан нөхцөлд. Голын урсгал доор, тавин км зайтай байгаа нутгийн захиргаа усыг ундны ус болгон ашиглахын тулд цэвэрлэж байх хэрэгтэй болно.

Зардлыг өөрөөсөө зайлуулах нь үйлдвэрүүд өндөр ашиг олж байгаа гэсэн үг боловч нийгэм тэдний төлөөсийг төлж байгаа юм.

Үл ойшоолтоос болж учрах төлөөс

Нэхмэлийн салбарт үл ойшоолтын төлөөсийг тооцох шаардлагатай байна!

→ Үйлдвэрүүд үйлдвэрлэл, бүтээгдэхүүндээ ашигладаг аюултай химийн бодисын хэрэглээгээ бууруулах нь маш чухал ач холбогдолтой юм.

→ Ерөнхий мэдээллүүд:

- Ажлын байрны хортой нөхцлөөс болж 15 секунд тутамд нэг хүн нас бардаг
- Жил бүр дэлхий даяар 2,780,000 хүн хөдөлмөрийн аюултай, эрүүл бус ажлын нөхцлөөс болж нас бардаг.
- Энэхүү олон дэлхий нийтийг хамарсан нийгмийн эрүүл мэндийн хямралыг улс орнууд болон бизнесийн байгууллагууд үл ойшоосноос болж үүсч буй зардал нь дэлхийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүний бараг 4 хувь буюу бараг 3 их наяд ам.доллараар хэмжигддэг.
- Нөхөн олговрын хуулийн хариуцлагад орж буй байгууллагуудын тоо нэмэгдсээр байна

-
1. Эх сурвалж: Härmäläinen, P., Ta kala, J. and Kiat, T.B. (2017) *Global Estimates of Occupational Injuries and Work-related Illnesses*. Singapore: Workplace Safety and Health Institute
 2. Эх сурвалж: Eijkemans G. (2018) "1748 The importance of workers' health to advance the united nations sustainable development agenda" *Occup Environ Med* 75 (Supp. 2) A2

Та бол чухал!

Та, таны ажилчид,
хөршүүд **аюулгүй**
орчинд ажиллаж
амьдрах нь танаас
шалтгаална

Нэхмэлийн салбарт химийн хортой бодис хэрэглэх нь байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлдэг

- Усны бохирдол
- Хөрс, тариалангийн талбайн бохирдол
- Аюултай хог хаягдал
- Хөвөн даавуунд хэрэглэдэг пестицид

Усны бохирдол

- Хөвөн тариалах нь маш их ус шаарддаг бөгөөд ихэвчлэн ашиглагддаг пестицидүүд нь хөрс, газрын доорх усыг бохирдуулдаг
- Нэхмэлийн үйлдвэрлэлээс ялгарч буй бохир ус нь цэвэр усны нөөц, улмаар далайг бохирдуулдаг
- Ашигласан хортой химийн бодис нь хүнсний сүлжээнд хүртэл бий болдог

Хөрс, тариалангийн талбайн бохирдол

- Хаягдал усан дахь хортой химийн бодисууд гол мөрний дагуух хөрс, газар тариалангийн газрыг бохирдуулж болно
- Аюултай химийн бодис агуулсан бохирын лагийг хөрсөнд хөрсний нэмэлт болгон ашиглаж байна
- Бохирдсон хөрс нь эдгээр талбайд ургадаг ургамал, тэжээлийг бохирдуулснаар, хүнс бохирдход хүргэдэг; иймээс химийн бодисууд хүнсний сүлжээнд орж болно

Source: Zubris, K.A.V. and Richards, B.K (2005) „Synthetic fibers as an indicator of land application of sludge“, *Enviromental Pollution*, 138(2):201-11.

Аюултай хог хаягдал

- Нэхмэлийн үйлдвэрлэлд аюултай хог хаягдалтай зохих ёсоор нь харьцаж, хадгалах хэрэгтэй
- Энгийн хогийн цэг эсвэл хогийн цэг дээр хаяж болохгүй
- Химийн хорт бодисыг үйлдвэрлэлд бага хэрэглэх тусам аюул багатай хог хаягдал үүсдэг

Байгаль орчны гавъяатан болохын тулд та юу хийж чадах вэ?

- ZDHC гэх мэт нэр хүндтэй үйлдвэрлэлд ашиглахыг хориглосон бодисын жагсаалтуудыг ашиглах
- Аюултай бүс химийн бодисыг түлхүү ашиглах
- Органик хэрэглээнд шилжих: органик гэрчилгээтэй материалыг ашиглах, жишээ нь: гэрчилгээжсэн органик хөвөн (химийн хорт бодис багатай)
- Аль болох их хэмжээгээр дахин боловсруулах
- Хаягдал ус цэвэршүүлэх байгууламжийг ашиглах
- Бохир усны лаг, байгаль орчинд хортой химийн бодис бүү хая
- Боломжтой бол аюулгүй ус, эрчим хүчээр хангах

Нэхмэлийн салбарт химийн хортой бодис хэрэглэх нь хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлдэг

Химийн хорт бодис нь олон өвчинтэй холбоотой байдаг:

Үргүйдэл

янз бүрийн төрлийн хорт хавдар

астма

арьсны өвчин

зүрхний өвчин ба бусад

үрийн шингэний чанарыг бууруулдаг

мэдрэлийн асуудлууд

харшил

уушигны асуудал

Нэхмэлийн салбарт химийн хортой бодис хэрэглэх нь хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлдэг

Нэхмэл даавууны амьдралын туршид хүний биед эрүүл мэндийн нөлөөлөл гарч болзошгүй:

→ тариаланчид, үйлдвэрлэл, жижиглэнгийн худалдаа эрхлэгчид, хэрэглэгчид, хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэрлэл, хог хаягдлыг боловсруулах байгальорчны хүмүүс

Өвчин нь үхэл эсвэл хүнд өвчтэй болоход хүргэдэг. Энэ нь орлого буурах, өндөр өртөгтэй эмчилгээний зардал гэх мэт ар гэрийнхэнд сөрөг үр дагавар авчирдаг.

Нэхмэлийн салбарт химийн хортой бодис хэрэглэх нь хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлдэг

Зарим жишээнүүд:

АНУ-ын Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний хүрээлэнгийн хийсэн судалгаагаар нэхмэлийн ажилчдын формальдегидтэй орчинд ажилласан хугацаа ба лейкозийн нас баралтын уялдаа холбоо байгааг олж тогтоосон (Пинкертон нар, 2004).

Нэхмэлийн үйлдвэрүүдэд ажилладаг, 35-с доош насны эмэгтэйчүүд ажлын онцлогоос хамаарч синтетик утас, газрын тосны гаралтай бүтээгдэхүүнтэй орчинд ажилласнаар хөхний хорт хавдраар өвчлөх хамгийн их эрсдэлтэй байдаг байна. Жишээлбэл, нийлэг болон нейлон фибрүүдтэй ажилладаг эмэгтэйчүүд ердийн хүн амтай харьцуулахад хөхний хорт хавдраар өвчлөх эрсдэл өндөр байдаг (Лабреч 2010).

БНХАУ-ын Шанхай хотод нэхмэлийн ажилчдад хийсэн судалгаагаар синтетик утас, холимог синтетик болон байгалийн гаралтай эсүүдтэй ажилладаг эмэгтэйчүүдийн дунд анхны жирэмслэлтийн үр зулбалт учрах эрсдэл өндөр болох нь тогтоогджээ (Wong et al 2009).

Эрүүл мэндийн асуудлууд

Эрүүл мэндийн баатар болохын тулд та юу хийж чадах вэ?

- Ажилчдыг химийн бодистой аюулгүй харьцахад сургах
- Аюулгүй хадгалалтын системийг бий болгох
- Ялангуяа жирэмсэн эмэгтэйчүүдийг аюултай химийн бодисоос хамгаалах
- ХАБЭА (агааржуулалтын систем, хамгаалах хэрэгсэл гэх мэт) хэрэгжүүлэх.
- Үйлдвэрлэлдээ ашигладаг аюултай химийн бодисыг орлуулах, ашиглахаас татгалзах
- Органик хэрэглээнд шилжих: органик гэрчилгээтэй материалыг ашиглах жишээ нь: гэрчилгээжсэн органик хөвөн (химийн хорт бодис багатай)
- Хог хаягдлыг багасгах

Ерөнхий мэдээлэл ба хэрэгтэй мэдээлэл

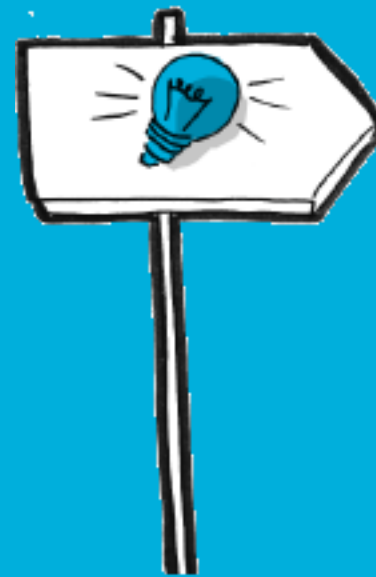
- Тогтвортой нэхмэлийн түншлэл
- <https://www.textilbuendnis.com/en/>
- GIZ: Тогтвортой үйлдвэрлэлийн бүсүүдийн ажлын хэсэг :
<https://www.sia-toolbox.net/home>

Q&A

Өнөөдрийн сургалт, сайн туршлагыг хуулбарлан сургалтад ашиглах аргачлал

30 мин.

Суралцсан зүйлсээ хуулбарлах, гүнзгийрүүлэх

Төслийн хүрээнд хийгдсэн материалууд

STeP EcoLab төслийн хүрээнд дараахь баримт бичгүүдийг бүрдүүлсэн болно:

- **Анхан шатны үнэлгээний тайлан** (салбарын Эмзэг цэгийн шинжилгээг багтаасан болно)
- **Гарын авлага** (өнөөдрийн семинарын ихэнх элементүүдийг агуулсан)
- **Харьцуулсан дүн шинжилгээ** (нэхмэл эдлэлийн тогтвортой байдлын гэрчилгээний дүн шинжилгээ)

Эдгээр бичиг баримт **нь Монголын ноос, ноолуурын зах зээлийн хэрэгцээнд** тусгайлан тохируулан боловсруулсан тул хамрах сэдвүүд нь цаашид маш үнэ цэнэтэй мэдээлэл болох юм.

Суралцсан зүйлсээ хуулбарлах, гүнзгийрүүлэх

Бусад материалууд I.

Дараахь баримт бичгүүд нь олон нийтэд нээлттэй бөгөөд өнөөдрийн семинарт хамрагдсан тодорхой асуудлуудын талаар зааварчилгаа авахад ашиглаж болно.

Байгаль орчин, Нийгмийн удирдлага

- Нэхмэлийн түншлэлийн Химийн болон байгаль орчны менежментийн сургалтын материал (үндсэн / дэвшилтэт)
(<https://www.textilbuendnis.com/en/know-how/branchen-risiken/chemikalien-und-umweltmanagement/trainings/>)
- “Detoxing the Fashion Industry’ for dummies” (Загварын салбарыг хоргүйжүүлэх) ном.

Суралцсан зүйлсээ хуулбарлах, гүнзгийрүүлэх

Бусад материалууд II.

Дараахь баримт бичгүүд нь олон нийтэд нээлттэй бөгөөд өнөөдрийн семинарт хамрагдсан тодорхой асуудлуудын талаар зааварчилгаа авахад ашиглаж болно.

Гэрчилгээжүүлэлт

- **GOTS 6.0 updated 1. March 2020:** https://global-standard.org/images/GOTS_Documents/GOTS_Version_6.0_EN.pdf
- **Responsible Wool Standard:** <https://textileexchange.org/wp-content/uploads/2020/03/RWS-101a-V2.0-Responsible-Wool-Standard.pdf>
- **STEP Oeko-Tex, Februar 2020:** https://www.oeko-tex.com/importedmedia/downloadfiles/STeP_by_OEKO-TEX_R_-_Standard_en.pdf
- **Nordic Ecolabel Textiles, hides/skins and leather. Updated version 5.0 16.03.2020**
http://www.nordic-ecolabel.org/globalassets/remisser/textiles-039/039e_5_0_bd.pdf

Суралцсан зүйлсээ хуулбарлах, гүнзгийрүүлэх

Бусад материалууд III

Дараахь баримт бичгүүд нь олон нийтэд нээлттэй бөгөөд өнөөдрийн семинарт хамрагдсан тодорхой асуудлуудын талаар зааварчилгаа авахад ашиглаж болно.

Загварын салбар дахь Chartas ба СДҮАД-үүд:

- 'Загвар загварын салбарын уур амьсгалын арга хэмжээний дүрэм' (дүрэм)
- Тогтвортой нэхмэлийн түншлэлийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө:
<https://www.textilbuendnis.com/wp-content/uploads/2017/09/Plan-of-action-1.0.pdf>
- Нэхмэл, загварын салбарын ёс зүйн дүрэм
<https://www.g-o-friedrich.com/images/downloads/eng/codeofconducteng.pdf>
- Лоро Пиана: Нийлүүлэгчийн ёс зүйн дүрэм
https://us.loropiana.com/medias/sys_master/documents/documents/hc9/h48/8921292996638/8921292996638.pdf

Суралцсан зүйлсээ хуулбарлах, гүнзгийрүүлэх

Бусад материалууд IV

Дараахь баримт бичгүүд нь олон нийтэд нээлттэй бөгөөд өнөөдрийн семинарт хамрагдсан тодорхой асуудлуудын талаар зааварчилгаа авахад ашиглаж болно.

Европын брэндүүдийн тогтвортой байдлын тайлан:

- H&M тогтвортой байдлын 2019 оны тайлан:
https://hmgroupp.com/content/dam/hmgroupp/groupsite/documents/masterlanguage/CSR/reports/2019_Sustainability_report/H%26M%20Group%20Sustainability%20Performance%20Report%202019.pdf
- GAP Тогтвортой байдлын тайлан 2018:
<https://www.gapinc sustainability.com/sites/default/files/Gap%20Inc%20Report%202018.pdf>
- Прада, Нийгмийн хариуцлагын тайлан.
<https://www.pradagroupp.com/en/sustainability/download-area-csr.html>

Мэдлэгээ салбартаа хэрхэн хүргэх вэ?

- Байгууллагадаа хамааралтай болохоо харуул
- Бизнесийн талаас үргэлж харуул

COLLABORATING CENTRE ON SUSTAINABLE
CONSUMPTION AND PRODUCTION

Contact:

pawel.zylka@
scp-centre.org

janpeter.beckmann@
scp-centre.org

www.scp-centre.org